

Mødet genoptaget kl. 13.00

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Forespørgsel nr. F 33:

Forespørgsel til fødevareministeren:

»Hvad kan fødevareministeren oplyse om regeringens implementering af reformen af den fælles landbrugspolitik, og hvorledes vil ministeren sikre, at den bliver i overensstemmelse med folketingsflertallets ønsker?«

Af Ritt Bjerregaard (S), Jørn Jespersen (SF), Martin Lidegaard (RV), Mogens Nørgård Pedersen (KD) og Keld Albrechtsen (EL).

(Forespørgslen anmeldt 16/12 2003. Fremme af forespørgslen vedtaget 19/12 2003).

Begrundelse

Ritt Bjerregaard (S):

I december måned var ministeren til samråd i Fødevareudvalget, og ved den lejlighed fortalte fødevareministeren, hvordan hun havde til hensigt at udmønte den fælles landbrugspolitik.

Der var flere af os i udvalget, der efterlyste, hvordan ministeren havde tænkt sig at inddrage Folketinget, på hvilken måde ministeren ville drøfte de forslag, hun havde, men ministeren mente, at det var nok, at hun på et lukket samråd fortalte, hvad hun var blevet enig med Dansk Landbrug om. Med andre ord var ministeren ikke indstillet på, at befolkningen skulle inddrages, og slet ikke, at partierne skulle have nogen mulighed for i en åben og demokratisk debat at diskutere disse ting.

Det er en arrogance, som det er svært at forstå at regeringen vil udvise, og det viser en ligegyldighed med Folketinget, som jo kun beror på, at regeringen er sikker på, at Dansk Folkeparti uden krav vil støtte en sådan handling. Det er derfor, oppositionen har været nødt til at benytte sig af muligheden for at få denne forespørgsel her i dag.

Besvarelse

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Forslagsstillernes indledning vil jeg gerne have lejlighed til at vende tilbage til i mit indlæg.

Men først synes jeg, det er glædeligt at konstatere, at reformen af den fælles landbrugspoli-

tik i EU har taget et meget vigtigt skridt. Alt i alt er der jo tale om en reform, der for det første øger markedsorienteringen, for det andet øger fokus på en bæredygtig landbrugspolitik, dvs. miljø, dyrevelfærd, fødevarekvalitet osv., for det tredje styrker udviklingen i landdistrikterne og for det fjerde knæsætter princippet om finansiel disciplin. Landbrugsproduktionen skal finde sted for at tilfredsstille forbrugernes ønske, ikke for at maksimere landmandens støtte.

Den nuværende støtte bliver omlagt, så den fremover udbetales via det, vi kalder betalingsrettigheder, på grundlag af landmandens råderet over landbrugsjorden, og ikke som i dag, hvor støtten er knyttet til en bestemt produktion. Der bliver altså et reelt friere valg med hensyn til, hvad man vil dyrke. Og støtten kan kun udbetales, hvis der er en række forskellige vilkår, der er opfyldt, og det er så det, vi kalder cross compliance-reglerne.

Med hensyn til cross compliance skal landmanden jo overholde EU's regelsæt på en række forskellige områder. Cross compliance gælder inden for bl.a. fødevarerikkerhed, miljø, dyre- og plantesundhed, samt at der skal opfyldes nogle regler om, at landbrugsjorden skal holdes i det, vi kalder en god landbrugs- og miljømæssig stand.

Cross compliance bliver indfaset gradvis over en 3-årig periode fra 2005. Miljøkravene vil gælde fra 2005 og omfatter bl.a. dele af nitratdirektivet og Natura 2000-direktiverne. Reglerne skal i øvrigt allerede overholdes af landmanden nu, men ved at sammenkæde overholdelsen af reglerne med støtteudbetalingerne vil der fremover ske en sanktion i landbrugsstøtten, hvis kravene ikke bliver overholdt.

Kl. 13.05

Uanset om jorden bruges til produktion eller ej, skal den altså fastholdes i en god landbrugsmæssig stand. De krav bliver defineret af de enkelte medlemsstater inden for nogle rammer, som er udstukket i EU.

Oplagte krav vil fra dansk side f.eks. være, at vi vil forlange et plantedække på arealerne, og også at de selvfølgelig ikke må vokse til, altså springe i krat, og derfor skal de enten afgræsses eller slås med jævne mellemrum i intervaller f.eks. hvert andet år.

Der er så tale om et nyt element i CAP-reformen, som er et nødvendigt instrument i forbindelse med den afkobling, der finder sted.

De overordnede linjer i reformen er fælles for EU-landene. Men i forhold til den konkrete im-

plementering i de enkelte lande giver reformen fleksibilitet på en række forskellige områder, og det gælder ikke mindst, hvilken model man vælger for at omlægge støtten, samt også i hvilket omfang man i givet fald måtte ønske at fastholde en kobling.

Regeringen har valgt at implementere den afkoblede støtte gennem den såkaldt regionale hybridmodel, som jeg havde lejlighed til i november at orientere Fødevarerudvalget om.

For nu at være berettiget til at modtage den her afkoblede støtte i form af det, vi nu kalder betalingsrettigheder, altså det, der i dag hedder hektarstøtte, skal man være aktiv landmand. Støtten kan kun aktiveres og dermed udbetales, hvis man eller hun også råder over et antal hektar, der modsvarer det støtteberettigede beløb.

Den danske model indebærer, at landmanden kan søge om den afkoblede støtte i form af de her støtterettigheder. Den enkelte landmands støtterettigheder skal så svare til det antal hektar landbrugsjord, han driver i det første år af reformen.

Oksekødsproducenterne vil modtage et afkoblet tillæg, som bliver beregnet på baggrund af de kvægpræmier, som de modtog i referenceperioden fra 2000 til 2002, og mælkeproducenterne får på samme måde et tillæg oven i betalingsrettigheden, der tager udgangspunkt i den mælkekvote, de har til rådighed ved implementeringen af reformen.

I Danmark har vi mulighed for at afkoble et beløb på 7,4 mia. kr., som så fra 2006 skal udbetales i direkte støtte. Af det beløb vil de 79 pct. fordeles gennem det, vi kalder den regionaliserede pulje, og knap 18 pct. fordeles som individuelle tillæg til kvægproducenterne til de betalingsrettigheder, de får. Det er kun 3,4 pct., der opretholdes som koblet støtte i kvægsektoren og i fåresektoren, altså til moderdyr for så vidt angår fårene.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at afkoblingsgraden i Danmark ligger væsentligt over det forventede gennemsnit i EU. Det er ikke alle lande, der på nuværende tidspunkt har besluttet, hvilken model de vil vælge, og hvordan de i øvrigt vil implementere reformen, men på grund af den viden, vi har i øjeblikket, ser det ud, som om gennemsnitsafkoblingsgraden i EU vil komme til at ligge på ca. 85 pct., hvor vi i Danmark vil komme op på godt 96 pct., hvilket ligger fuldstændig i tråd med den vedtagelse, som et meget bredt flertal her i Folketinget vedtog den 5. november 2002.

Den danske model indebærer også, at den nye direkte støtte i mælkesektoren afkobles samtidig med den øvrige støtte, og det betyder i realiteten, at mælkestøtten afkobles 2 år tidligere, end der i virkeligheden er krav om.

Kl. 13.10

Hvornår skal den her reform så implementeres? Der er det fortsat målet, at støtteomlægningen i Danmark skal finde sted fra næste år, altså så tidligt som overhovedet muligt. Ministeriet og især Direktoratet for FødevarerErhverv har siden efteråret arbejdet på højtryk for at være klar til 2005. Det tyder også på nuværende tidspunkt på, at det vil være muligt at få it-systemerne tilpasset og få de detaljerede regler på plads.

Den helt sikre melding om tidspunktet får vi formodentlig først i midten af april måned. En væsentlig årsag til, at vi ikke på nuværende tidspunkt kan melde fuldstændig klart ud, er, at man fortsat drøfter detaljerede regler i EU, i Bruxelles, som også vil have betydning for bl.a. forvaltningen af reformen. Meldingen er, at Kommissionen vil være færdig med sine drøftelser den 31. marts.

Men med det valg, vi har gjort, altså implementeringen af hybridmodellen, får vi en model, som for det første passer bedst til de danske forhold, dvs. den dynamik, der jo er i dansk landbrug, bl.a. strukturudviklingen. Der er også en meget stor handel med rettigheder til at drive jorden, altså forpagtninger, som på den her måde bliver løst på en relativt fornuftig måde.

For det andet er det også en forenkling. Sagen er jo den, at med den her model får arealerne i hvert fald som udgangspunkt den samme støtte. Det er også en model, der betyder så lidt omfordeling som muligt mellem de forskellige sektorer, og endelig er det en mere markedsorienteret reform, hvor der er fokus på miljø og på dyrevelfærd.

Reformen indebærer også en reduktion af den direkte støtte, altså de midler, der skal overføres til landdistriktspolitikken. Det, vi kalder modulation, tilgodeser jo i øvrigt de mindre bedrifter, for situationen er den, at hvis man modtager mindre end 5.000 euro i støtte, det svarer til ca. 37.500 kr., skal man ikke bidrage til modulationen. Når modulationen er fuldt indfaset i 2008, vil det betyde, at danske landmænds samlede støtte reduceres med 307 mio. kr., og heraf vil de 80 pct., ca. 245 mio. kr., tilgå det danske budget for landdistriktspolitikken.

Reformen indebærer ikke blot, som jeg har nævnt, en finansiel styrkelse af landdistriktspo-

litikken, men også en mulighed for at tage flere forskellige værktøjer i brug, når vi snakker landdistriktspolitik.

Først opfyldelse af krævende standarder og bedriftsrådgivning, fremme af fødevarerikkerhed og dyrevelfærd, øgede tilskudsmuligheder inden for Natura 2000 og fremme af innovation, f.eks. udvikling af ny teknologi i fødevarersekto- ren. Det er i øvrigt et område, som vi fra dansk side har presset utrolig meget på for at få med i pakken.

EU's landdistriktspolitik og den traditionelle støttepolitik er klart af utrolig stor betydning, for at vi kan sikre en balanceret og også bæredygtig udvikling, og ikke mindst med den nye afkoblede støttepolitik vil landdistriktspolitikken kunne støtte den fortsatte markedsorientering af landbrugsproduktionen også i en bæredygtig retning. Det gælder i forhold til at udnytte mulighederne for innovation og for nye produkter, f.eks. produktionsmetoder, service osv. i landbruget, i forarbejdningen og i afsætningsleddet, men også i forbindelse med mulighederne for at støtte en produktion, som leverer en række miljø- og naturmæssige goder, som samfundet jo efterspørger, og hvor jordbruget og den øvrige befolkning i landdistrikterne er helt centrale aktører. Det er også dem, vi somme tider kalder ildsjælene.

Blandt de forskellige modeller, som medlemslandene kan vælge, er også anvendelsen af det, man kalder artikel 69, som kan anvendes inden for rammerne af kvalitet og miljø. Muligheden for at anvende artikel 69 har jeg faktisk været meget optaget af, og vi har fra dansk side presset på over for Kommissionen for at få gjort denne ordning så fleksibel som muligt. Vi har faktisk så sent som i forgårs fået de sidste meldinger tilbage.

Kl. 13.15

Kommissionen fastholder desværre utrolig snævre anvendelsesmuligheder, så jeg finder faktisk, at artikel 69 er et ringe alternativ i forhold til landdistriktspolitikken. Landdistriktspolitikken er væsentlig mere fleksibel. F.eks. kan man jo ændre programmerne fra år til år; summen af de indsatser, man vil gøre inden for forskellige sektorer, kan være dynamisk; man kan ændre de enkelte satser, og midlerne kan udbetales til de relevante, uanset om de er landmænd eller ej.

En sådan fleksibilitet eksisterer simpelt hen ikke i artikel 69. Jeg er sikker på, at der vil være spørgsmål om det. Derfor vil jeg godt have lej-

lighed til at fortælle som supplement til de utrolig mange spørgsmål, som vi har svaret på i forbindelse med artikel 69, hvor snæver og ubrugelig den er ud fra en dansk synsvinkel.

Jeg synes måske også, det er tankevækkende, at det land, som var fortalere for den, nemlig England, har afvist at bruge artikel 69, fordi de siger, at den ikke kan anvendes på en rimelig og fornuftig facon. Det eneste land, som jeg er bekendt med har vist interesse for artikel 69, er Sverige, og de har besluttet at opkræve 1 promille til et ganske bestemt projekt.

Så alt i alt mener jeg, at reformen medfører en større grad af markedsorientering, mere bæredygtigt landbrug, og den er et markant og også et nødvendigt brud på den hidtidige landbrugs- politik.

Med den skitserede implementering i Danmark har regeringen og et flertal i Folketinget valgt en hensigtsmæssig gennemførelse. Den danske model er udtryk for en afbalanceret politik, både i forhold til markedsorientering og i forhold til natur og miljø.

Samtidig mener jeg, at det fortsat må være ambitionen at fortsætte den retning, som den seneste reform har givet; det ses jo også at være tilfældet allerede med en anden reform, som vi får lejlighed til at drøfte et lille hjørne af senere i dag, nemlig Middelhavsprodukterne.

Men der er også brug for en fortsat liberalisering af den internationale handel med landbrugsvarer og dermed også et yderligere prisfald i EU.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi siger tak til ministeren, og så går vi videre til ordføreren for forespørgerne.

Det er sådan ved forespørgsler, at der kan der ikke stilles korte bemærkninger til ministeren. Jeg tror, det kommer på et senere tidspunkt, kan man måske forvente.

Forhandling

Ritt Bjerregaard (S):

Allerførst vil jeg godt sige tak til ministeren for besvarelsen. Det var en, synes jeg, udmærket og klar gennemgang af den ordning, som ministeren har valgt at bruge sammen med Dansk Landbrug.

Jeg var lidt skuffet over, at ministeren slet ikke havde nogen bemærkninger til den mærkværdige procedure, som ministeren har valgt at

følge i denne sag. Jeg har kunnet se, at ministeren i nogle af sine svar direkte har sagt, at problemerne løbende ville blive drøftet i tiden fremover, og jeg kan da roligt sige, at den drøftelse i hvert fald ikke er sket med Folketingets partier. Jeg tvivler da heller ikke på, at ministeren har ret, når hun siger, at ministeriet har arbejdet på højtryk for at få det her færdigt. Igen må jeg bare konstatere, at det ikke er noget, vi i Folketinget overhovedet er blevet delagtiggjort i.

Når ministeren også i dag kan sige, at regeringen og et flertal i Folketinget har en bestemt opfattelse, må man jo sige, at indtil videre har vi altså ikke fået konstateret et flertal her i Folketinget, det gør man jo heller ikke i et samråd. Det får vi lejlighed til senere, og det er min opfattelse, at ministeren kun har det flertal, fordi Dansk Folkeparti har besluttet sig til helt at blæse på, at vi får de demokratiske drøftelser, som ethvert parlament selvfølgelig er interesseret i. Jeg går ud fra, at jeg på et senere tidspunkt får lejlighed til at vende tilbage til problemerne i forhold til Dansk Folkeparti.

Kl. 13.20

I Socialdemokratiet er vi enige i, at vi skal have en reform af den fælles landbrugspolitik. Vi så meget gerne, at man var gået mere drastisk til værks, end man blev enig om. Det er stadig væk sådan, at landbruget udgør cirka halvdelen af EU's budgetter, og det er klart, at landbruget ligesom andre erhverv må lære at klare sig selv.

Men vi er glade for, at EU har taget hul på reformen. Vi er også glade for, at der er tale om en afkobling.

I Socialdemokratiet har vi været i tvivl om ministerens valg af den regionale hybridmodel, som ministeren kalder det, men det gør sådan set heller ikke noget, for ministeren har jo ikke fundet det nødvendigt at drøfte det med os eller andre partier. Vi er enige i, at cross compliance er vigtig, og også at man skal overholde miljøbestemmelserne.

For os er artikel 69 ret afgørende. Vi ønsker ikke at røre ved de muligheder, der er i landdistriktspolitikken, det er udmærket. Som bekendt er landdistriktspolitikken sådan indrettet, at der er en national medfinansiering. Det er der ikke i artikel 69. Der vil man kunne fremme både kvalitet og miljø og dyrevelfærd, og derfor er det selv med ministerens bemærkninger uforståeligt for os, at ministeren ikke har villet bruge de bestemmelser.

Jeg står også temmelig undrende over for den meget passive formulering, som ministeren an-

vendte omkring udformningen af artikel 69. Men hvis det er så stramt, er det jo muligt at tage det op også med de andre ministre og sikre, at man politisk kan få en anden formulering af artikel 69, og det vil jeg da meget anbefale at ministeren gør.

Jeg vil godt slutte disse bemærkninger med på vegne af selvfølgelig Socialdemokratiet, SF, De Radikale, Kristendemokraterne og Enhedslisten at fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget beklager, at fødevarerministeren har fortolket bemyndigelsesloven så vidtgående, at ministeren kun har inddraget Folketinget gennem et lukket samråd i december måned. En så vidtgående reform bør hvile på et bredt flertal i Folketinget.

Folketinget ønsker at forbedre kvaliteten og markedsføringen af landbrugsprodukterne, herunder at øge dyrevelfærden samt at yde betaling til særlige bedriftstyper med henblik på beskyttelse eller forbedring af miljøet.

Folketinget tilkendegiver derfor, at artikel 69 (den særlige pulje) ønskes anvendt fuldt ud i Danmark. Det vil sige, at fødevarerministeren pålægges at tilbageholde 10 pct. af den afkoblede støtte på ca. 7,4 mia. kr. inden for de enkelte sektors andel af det nationale støtteloft med henblik på at yde en tillægsbetaling til landmændene i de berørte sektorer.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 70).

Kl. 13.25

Første næstformand (Svend Auken):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Den første, der bedes rette bemærkninger til ordføreren, er hr. Thor Gunnar Kofoed.

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Fru Ritt Bjerregaard gør meget opmærksom på, at det er udemokratisk, at man ikke har været indblandet i den her debat osv., i hvert fald har Socialdemokratiet ikke været inviteret til forhandlinger. Jamen er det ikke rigtigt, at vi har drøftet det i Fødevarerudvalget, og at vi har drøftet det i Europaudvalget?

Vi har endda givet ministeren mandat til at tage til Bruxelles og forhandle det her på plads.

Lige nøjagtigt det her er ministeren kommet hjem med, og i Folketingets Europaudvalg meldte Socialdemokratiet sig ud af denne debat, fordi man stillede urealistiske krav. Er det ikke rigtigt, at Socialdemokratiet selv har valgt at stå udenfor?

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

For det første vil jeg sige, at det jo af denne forespørgsel fremgår, at det ikke kun er Socialdemokratiet, der synes, at det her er en udemokratisk proces. Det er der en lang række andre partier der gør, og det vil de få lejlighed til at redegøre for, når det bliver deres tur som ordførere.

For det andet vil jeg sige, at det er korrekt, at regeringen og dermed fødevareministeren kun fik mandat med Dansk Folkeparti, som jo ellers påstår at være modstander af EU, men altså når det drejer sig om en fortsat støtte til landbruget, er det det parti, der giver ministeren et mandat.

I Socialdemokratiet fandt vi, at det mandat skulle have set anderledes ud, og vi afviste da bestemt ikke – det tror jeg heller ikke andre partier gjorde – at indgå i en drøftelse af, hvordan det mandat skulle se ud. Hertil kommer, at et mandat altså ikke også er et mandat til en implementering. Det er en anden proces efterfølgende.

Det, vi giver mandat til i Europaudvalget, er til de forhandlinger, som ministeren skal føre i EU.

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Se, vi har jo haft forhandlinger med de partier, der var med til det her mandat, og det er klart, at de, der tager ansvar, også har været med til at udarbejde det her. Men der er en ting: Er vi ikke enige om, at når man afkobler støtten, i det her tilfælde 96 pct. eller mere end 96 pct. af støtten, så er det ikke landbrugsproduktionsstøtte mere, men en kompensation for den støtte, der har været der de sidste 30-50 år? Er vi ikke enige om det?

Er vi ikke også enige om, at der er en aftrapning af selv den afkoblede støtte, som går over landdistriktsmidlerne, som ikke kan kaldes for landbrugsstøtte fremover?

Det tredje spørgsmål handler om artikel 69. Med de begrænsede mål, der er, hvad er det så Socialdemokratiet vil ved at bruge det yderligere, altså 10 pct. af den afkoblede støtte, til en form for støtte, der kun kan skabe misundelse?

Og man kan jo ikke fortsætte med at støtte økologisk produktion, for der er allerede overskudsproduktion i dag.

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Det er sådan, at enhver minister skal have et mandat i Europaudvalget, og det har fødevareministeren selvfølgelig også skullet have, og ved den lejlighed er der et lukket møde i Europaudvalget. Derudover har der været et lukket samråd i Fødevareudvalget, og det er den demokratiske behandling, der har været af det her forslag.

Jeg er sikker på, at hr. Thor Gunnar Kofoed også synes, at det faktisk ikke er tilfredsstillende for en demokratisk behandling. Der må selvfølgelig flere drøftelser til, og der må større åbenhed omkring en så vidtgående beslutning.

Hvad enten man nu kalder det det ene eller det andet, så er vi altså tilbage ved, at vi fortsat skal udbetale meget stor støtte til dansk landbrug. Jeg troede egentlig, at vi var enige om, at den støtte skulle afskaffes. Ganske vist kunne hr. Henrik Vestergaard ikke helt komme igennem med sine udmærkede ideer på Venstres landsmøde, men det har dog alligevel været sådan, at det plejer at være et af de retoriske udtryk, Venstre har, at de også synes, at vi skal af med støtten.

Første næstformand (Svend Auken):

Så går vi videre. Der er tre yderligere, der har meldt sig. Den første er hr. Christian H. Hansen.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Det var mere til den diskussion, der kom op om den demokratiske proces i det her. Det lød nærmest, som om Dansk Folkeparti fik skylden for, at det var Dansk Folkeparti, der havde hindret, at ministeren havde mulighed for at indkalde andre til forhandling.

Kl. 13.30

Altså Dansk Folkeparti var med til at give et mandat. Vi har været med til nogle yderligere forhandlinger, fordi vi har været indkaldt, men vi har jo aldrig på noget tidspunkt sagt, hvem ministeren må indkalde, og hvem ministeren skulle tale med. Jeg tror egentlig ikke, at den proces er så unaturlig. Det er sådan, man gør. Men det er måske sådan lige i overkanten af sandheden at sige, at Dansk Folkeparti har be-

stemt, hvem der skulle sidde med ved forhandlingsbordet.

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Nej, det ville jeg bestemt ikke drømme om at sige at Dansk Folkeparti havde gjort, for det er klart, at det er ministerens afgørelse. Det, der er påfaldende, er, at hr. Christian H. Hansen og Dansk Folkeparti i et spørgsmål om EU beslutter sig til, at ministeren kun kan få et mandat med Dansk Folkepartis stemmer.

Efterfølgende under samrådet, hvor vi var adskillige partier, der efterlyste, hvad det nu skulle være for en demokratisk proces, på hvilken måde Folketinget skulle inddrages, fik vi at vide, at det så ministeren ikke nogen grund til. Ministeren kan kun have et sådant synspunkt, hvis der er et flertal med et andet parti. Det vil sige, at det altså er Dansk Folkeparti, der via sin støtte forhindrede, at vi har fået en mere demokratisk proces. Det er Dansk Folkeparti, der har hjulpet ministeren med et EU-spørgsmål, og det må partiet jo så selvfølgelig selv om at forklare sine vælgere.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Så bliver jeg nødt til at spørge på en lidt anden måde.

Hvis Dansk Folkeparti på forhånd støtter en sag, i det her tilfælde er det så landbrugsreformen, og siger til en minister, at vi gerne vil være med til at forhandle, og ministeren så kan konstatere, at det er der andre partier der ikke vil, fordi de ikke vil give mandat til at gå videre, er det så unaturligt, at Dansk Folkeparti er med til nogle forhandlinger? Er det overhovedet Dansk Folkepartis skyld, at andre har valgt at sætte sig ved siden af, over i et hjørne og ikke få indflydelse?

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Dansk Folkeparti har valgt i et EU-spørgsmål at give ministeren det mandat, som ministeren ellers skulle have forhandlet med andre partier om. Vi indgår altid i forhandlinger også om EU-politikken, og vi har lang tradition for, at vi kan forhandle os til nogle resultater. Men den proces cuttede Dansk Folkeparti, og det har de selv sagt lov til at vælge.

Man får ikke i Europaudvalget mandat til også at implementere, man får mandat til en for-

handling. Efterfølgende har så Dansk Folkeparti ved at give ministeren sit flertal forhindret, at vi har fået en mere demokratisk proces.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Jeg kan ikke lade være med at spørge fru Ritt Bjerregaard, om ikke fru Ritt Bjerregaard følte, at man meldte sig ud, da man sagde nej til et mandat i Europaudvalget. Var man ikke på det tidspunkt klar over, at Dansk Folkeparti måske kunne gå hen og sige ja, og at et nej kunne blive skæbnesvangert?

Er det ikke det, man i øjeblikket ærgrer sig gul og grøn over at man kom til at gøre? Og som ordfører vil man i hvert fald ikke ændre sit standpunkt og sige, at det måske var noget forkert, indrømme, at det var forkert, hvad man gjorde. Er det ikke det, der gør, at fru Ritt Bjerregaard har en lidt sur – undskyld – tone i dag?

Det næste er så artikel 69. Hvis den nu skulle implementeres, hvad så med moderationspenge? Hvad skulle de så bruges til? De kan jo ikke bruges til det samme.

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Allerførst skal jeg sige, at vi bestemt ikke er kedede af, at vi ikke gav det mandat, men det ændrer ikke noget som helst ved, at vi finder, at det burde have været i ministerens egen interesse, når en så vidtgående reform skal implementeres, at inddrage et så bredt antal partier som overhovedet muligt.

Om artikel 69 vil jeg godt sige, at jeg synes, at det er klart, at artiklen kan anvendes på nogle områder, som er interessante. Det gælder både kvalitet, det gælder miljø, og det gælder dyrevelfærd.

Efter de forhandlinger, vi har haft også om vandmiljøhandleplanen, er det jo helt tydeligt, at hvad angår spørgsmålet om afgræsning osv., ville der her ligge nogle muligheder, som ikke krævede en national medfinansiering, dvs. nogle ordninger, der var billigere for Danmark.

Kl. 13.35

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Jeg tvivler ikke på, at fru Ritt Bjerregaard er inde i alle de spidsfindige regler, der er her om artikel 69, men ligegodt tvivler jeg, for er fru Ritt Bjerregaard helt klar over, at de penge, som opkræves her; faktisk stort set skal udbetales til de berørte

parter igen og inden for det samme år? Hvis ikke disse penge bruges der, så går de altså ikke til danskerne, nej, så går de i EU's kasse. Er fru Ritt Bjerregaard helt klar over, hvad der i grunden står i det direktiv?

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Når hr. Jens Kirk ser det forslag til vedtagelse, som et antal partier har fremsat her i dag, så vil han kunne se, at vi er fuldt opmærksomme på, at der er særlige regler knyttet til artikel 69. Derfor har vi også formuleret forslaget til vedtagelse på en sådan måde, at det netop drejer sig om de berørte sektorer. Det vil sige, at vi er helt med på, at det skal holde sig inden for de bestemmelser.

Første næstformand (Svend Auken):

Så siger vi tak til hr. Jens Kirk, men ikke til ordføreren, for nu fortsætter hr. Henrik Vestergaard.

(Kort bemærkning).

Henrik Vestergaard (V):

Blot først og fremmest den serviceoplysning fra Venstres EU-landsmøde, at de ændringsforslag, jeg havde stillet, enten blev vedtaget eller ikke kom til afstemning, fordi andre tekster blev vedtaget.

Det, Venstre vedtog på det EU-landsmøde, var, at landbrugsstøtten skal afvikles, i øvrigt fuldstændig i overensstemmelse med Folketingets fællesvedtagelse om, hvordan arbejdet skal søges videreført i forbindelse med WTO-aftalerne.

Blot så der ikke er nogen misforståelse om, at det er det, Venstre vil. Vi står ved de beslutninger, vi har taget, også sammen med Socialdemokraterne, og jeg regner da i øvrigt også med, at Socialdemokraterne stadig væk står ved dem. Eller hvad?

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Tænk jeg som troede, at hr. Henrik Vestergaard var sådan en rigtig modig mand, som ligefrem havde turdet komme med mere vidtgående forslag på Venstres landsmøde, hvilket jeg da ærlig talt synes var meget flot. Så må man jo nogle gange finde sig i, at man ikke kan få det hele igennem. Det kender vi jo alle sammen.

Så, det var egentlig ment som en ros til hr. Henrik Vestergaard, og jeg kan da helt bekræfte, at vi syntes, det var et meget godt forslag, han

havde, og vi mener fortsat, at støtten skal afvikles.

(Kort bemærkning).

Henrik Vestergaard (V):

Jeg takker sådan set også for de velvillige ord. Vi skal bare være enige om, at vi sådan set vedtog på Venstres landsmøde, at støtten fortsat skal afvikles, og at det også indgår i vores EU-program. Bare for at der ikke opstår nogen myter om, at vi skulle have vedtaget noget andet.

Jeg synes egentlig, at fru Ritt Bjerregaard pudser glorien lidt vel meget, når hun siger, at det ikke er en demokratisk proces, der er foregået. Fru Ritt Bjerregaard har jo selv været minister. Har hun altid inviteret alle partier til forhandling om alting i sin ministerperiode? Det tror jeg i hvert fald ikke er i overensstemmelse med sandheden. Så skal vi nu ikke bare indrømme, at nogle gange er et flertal det, der er demokratisk herinde.

Så bryder jeg mig egentlig heller ikke om den måde, man angriber mandatgivningen i Europaudvalget på – jeg har jo også selv siddet der – for jeg går ud fra, at fru Ritt Bjerregaard respekterer, at det flertal, der har givet et mandat, i det her tilfælde også Dansk Folkeparti, jo så også bedst må vide, hvad man har givet mandatet til. Bare så vi heller ikke der får en myte om, at der skulle være foregået noget forkert i forhold til forretningsordenen, hvad enten man så forsøger at slå sig op med lukkede møder eller sådan noget.

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Jeg tror ikke, der er nogen, der overhovedet har antydnet, at der er foregået noget forkert. Jeg har konstateret, at Dansk Folkeparti, som fører kampagne på, at vi skal ud af EU, og som overhovedet ikke kan lide, hvad der foregår, har givet ministeren et mandat til at fortsætte de landbrugsstøtteordninger, som tager 50 pct. af budgettet i EU. Det må jeg sige har undret mig, men sådan har det været, og et flertal er et flertal.

Det betyder ikke, at jeg ikke synes, det ville have været klogt af ministeren at prøve at få et bredere flertal bag udmøntningen, og jeg er sikker på, at ministeren kunne have drøftet det med flere partier, og det behøvede ikke kun at være Socialdemokratiet, det kunne have været andre partier. Jeg tror også, at vi kunne have fået noget fornuftigt ud af artikel 69 frem for nu at tabe de muligheder på gulvet, og vi har faktisk

brug for nogle af de penge, også når vi drøfter en vandmiljøhandleplan.

Første næstformand (Svend Auken):

Så siger vi tak til ordføreren og går videre i ordførerrækken.

Kl. 13.40

Thor Gunnar Kofoed (V):

I modsætning til den tidligere ordfører kan jeg sige, at i Venstre er vi glade i dag, fordi det jo altid har været Venstres mål, at EU's landbrugsreform skulle medføre, at landbrugsstøtteordningen skal ned; den skal faktisk fjernes ad åre.

Så er det også med tilfredshed, at vi nu ser, at vi her har Europas største afkobling af støtteordninger med hele 96 pct. i modsætning til, hvad andre lande har, nemlig i gennemsnit ca. 85 pct. Derfor er vi faktisk et foregangsland i Europa, og det er ren Venstrepolitik, at vi skal være et foregangsland med hensyn til afkobling af landbrugsstøtten, så vi får en absolut fri konkurrence i landbrugsproduktionen.

Vi har alt for mange tilfælde, hvor det er prisstøtten, det afhænger af, om vi har en produktion eller ej. Det er ikke den økologiske produktion, jeg tænker på, det var det slet ikke, men der er mange andre produktioner, hvor prisstøtten er årsag til, at vi har en produktion. Det skal vi væk fra, og det gør vi med denne afkobling af støtten i denne landbrugsreform.

Vi får også meget mere markedsorientering med de afkoblede EU's støtteordninger, sådan at man frit kan producere det, markedet ønsker. Der er ikke nogen, der siger, at man skal have korn for at have økonomi i sin landbrugsjord. Landmanden kan fremover frit producere på jorden, hvad markedet har behov for.

Samtidig er der også lagt op til, at der bliver taget absolut stort hensyn til miljøet i form af cross compliance, hvor man lægger op til, at man skal overholde EU's regler for miljø, dyrevelfærd, menneskesundhed, dyresundhed osv. I alt 18 EF-direktiver skal overholdes, før man kan få udbetalt de afkoblede støtteordninger, som der nu engang er til landbruget.

Det er en god ting, sådan at vi er sikre på, at vi får overholdt de krav, vi politisk stiller, og det bakker vi selvfølgelig op, så der ikke bliver tvivl om sundheden i vores fødevarer eller om vores miljøpolitik.

I Venstre er vi også meget ansvarlige, så vi er selvfølgelig også ansvarlige over for de mennesker, der bor på landet, og som er dybt, dybt af-

hængige af disse støtteordninger. Sandheden er jo, at vi får 7,4 mia. kr. i støtte til dansk landbrug, men der er kun 600 mio. kr. i overskud til landmanden. Gennemsnitlig tjente landmanden i 2003 22.000 kr. Det er, hvad andre tjener om måneden.

Derfor kan man ikke bare være uansvarlig, som fru Ritt Bjerregaard har lagt op til, og bare fjerne støtten og så lade landmanden i stikken. Sådan er vi ikke i Venstre. Vi er ansvarlige over for den historiske politik, der er ført igennem de sidste 30-50 år, hvor der har været tilskuds politik for at fremme politiske visioner i EU's landbrugs politik. I Venstre er vi ansvarlige over for den politik.

Der sker også en reduktion af landbrugsstøtteordningerne, og den reduktion med 3-5 pct. ad åre går til landdistriktsmidlerne. Det vil sige, at vi får udviklet de landdistrikter ude på landet, hvor der bliver skabt penge, så vi kan få skabt udvikling i de landområder i takt med, at rationaliseringer og strukturændringer sker på landet. Det er en meget vigtig ting specielt i dansk, men også i europæisk regionalpolitik.

Venstre kan i hvert fald meget stærkt bakke op om ministerens arbejde, og jeg vil gerne på vegne af Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget tager fødevarerministerens redegørelse til efterretning.

Folketinget noterer sig med tilfredshed resultatet af forhandlingerne i Rådet af EU's landbrugs- og fiskeriministre om midtvejsevalueringen af den fælles landbrugs politik i EU 2003, idet reformen indebærer en øget markedsorientering, samt at landdistrikts politikken tillægges større betydning.

Folketinget noterer sig desuden med tilfredshed,

- at reformen medfører en mere bæredygtig landbrugsproduktion i EU,
- at reformens implementering i Danmark medfører, at mere end 96 pct. af den mulige støtte afkobles,
- at afkoblingen af støtten i Danmark sker gennem anvendelsen af den regionale hybridmodel,
- at udbetaling af al direkte landbrugsstøtte sker på grundlag af overholdelse af de vedtagne cross compliance-bestemmelser, herun-

der også reglerne for »God Landbrugs- og Miljømæssig Stand«, samt

- at landdistriktspolitikken styrkes gennem modulation og udvidelse af de foranstaltninger, der kan indgå i landdistriktsprogrammer, der i øget grad kan støtte forbrugerhensyn, fødevarer kvalitet, fødevarer sikkerhed og miljø.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 71).

Kl. 13.45

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg beder ordføreren om at blive stående, mens jeg læser op. Inden jeg begynder at oplæse, vil jeg gerne sige, jeg ville henstille, at man kunne prøve at finde danske ord ved forelæggelse her i Folketinget. Det er ikke ordføreren fejl, men det må være muligt at finde en oversættelse til dansk af cross compliance, som jeg tror for alle andre mennesker end de indviede er meget vanskeligt at forstå. Det er bare en henstilling, at vi holder os til det danske sprog.

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Også dette forslag indgår herfter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Man kan jo håbe, at ministeren i sin afsluttende besvarelse vil forklare, hvad disse ord betyder.

Jeg lagde mærke til, at Venstres ordfører mente, at det var et godt resultat, der var opnået i midtvejsforhandlingerne. Det er ikke mange minutter siden, vi hørte en anden Venstreordfører sige, at Venstre vil have afskaffet landbrugsstøtten. Er det ikke korrekt, at midtvejsforhandlingerne førte til, at landbrugsstøtten opretholdes i næsten samme omfang år ud og år ind? Hr. Kofoed nævnedes selv, at der højst bliver tale om en reduktion på nogle ganske få procent, 3-4 pct. tror jeg det var han nævnedes.

Det er jo en farce. Man siger, at man går ind for en afskaffelse af landbrugsstøtten, og så udtrykker man den største tilfredshed med et resultat, der går ud på, at stort set skal landbrugsstøtten med nogle få krummelurer fortsætte uændret og i uændret omfang år ud og år ind.

Altså kan hr. Kofoed forklare det som andet end topmålet af hykleri?

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Tak for spørgsmålet. I modsætning til hr. Keld Albrechtsen så er vi faktisk meget ansvarlige. Vi

vil have disse landbrugsstøtteordninger væk, og de er væk, og vi har forstået forskellen. Vi har givet støtte til en produktion. Den har vi fjernet, og så lægger vi med ansvarlighed støtten over som en hjælp til de mennesker, der har været afhængige af disse støtteordninger igennem 30-50 år på grund af en støttepolitik for at skaffe fødevarer nok til den europæiske befolkning.

Derfor har man lavet en afkoblingsmodel, så man afkobler støtten fra produktionen, men vi er absolut ansvarlige over for de tusindvis af mennesker i Danmark og for de millioner af mennesker i Europa, der er dybt afhængige af de her penge. Hvis man fjerner dem, så får man en social og økonomisk katastrofe i Europa.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

På verdenshandlertopmødet i Cancún hørte jeg en sydafrikansk delegeret sige noget i retning af, at man altså ikke skal tro, at bare fordi man kalder støtten noget andet, så tror de andre på, at man har anskaffet den. Det er jo egentlig nøjagtigt, hvad det her handler om.

Kl. 13.50

Så vil jeg gerne spørge: Når man nu var så fantastisk tilfreds, hvordan kan det så være, at resultatet med hensyn til artikel 69 viste sig at være så elendigt, som ministeren måtte tilstå her fra talerstolen? Det var jo en ren tilståelse. Ministeren mente ligefrem, at artikel 69 var ubrugelig.

Hvordan i alverden kan man nu hilse et forhandlingsresultat med tilfredshed, som efterfølgende har vist sig at være totalt ubrugeligt, og som ministeren har kapituleret over for, som ministeren ikke vil gøre noget som helst forsøg på at få lavet om, som ministeren bare har lagt sig fladt ned på maven for hele EU-bureaukratiet for og nu har opgivet at gøre noget som helst ved? Hvordan kan det kaldes tilfredsstillende?

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Nu ved jeg godt, at Enhedslisten ikke har særlig stor erfaring i, hvad demokrati er, men hverken den danske minister eller Venstre har opfattet den af, at vi kan tage til EU og bare sige, at vi vil have det igennem, og så falder hele EU på halen for Danmark og siger, at selvfølgelig får Danmark det igennem. Det er med gode argumenter, at man forsøger at nå sine mål, og nogle gange må man acceptere, at der er et flertal, der ønsker noget andet.

Men det vigtigste er, at i det store og hele er det et godt resultat, som vi kan arbejde med i Danmark, og vi har lavet en dansk hybridmodel, hvor vi er det land, der kommer længst med afkobling af landbrugsstøtteordninger, samtidig med at der er arbejdsmuligheder i landdistriktspuljen til både at forbedre dyrevelfærd, miljø, fødevarerikkerhed og det hele, og at vi kan udvikle landområderne med disse penge. Så det er faktisk et kanongodt resultat.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi siger tak, ikke til ordføreren, vi går videre, der er yderligere to. Det er først fru Ritt Bjerregaard.

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Jeg ville godt hæfte mig lidt ved artikel 69, for hr. Keld Albrechtsen har jo helt ret, når han siger, at ministeren i sit indlæg her, da vi startede debatten, nærmest erklærede den for ubrugelig.

Mener hr. Thor Gunnar Kofoed, at sådan en artikel er noget på forhånd givet, eller mener han, at ministre, når de forhandler, spiller en rolle for det resultat, der kommer ud af en sådan artikel?

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Jeg mener helt klart, at de forhandlinger, der er mellem ministrene, spiller en rolle.

Men hvis man ser på, hvilke argumenter der har været for artikel 69, så må man sige, at flertallet af ministre i Europa har ønsket en begrænsning af artikel 69, og det har gjort, at den rent faktisk ikke kan bruges i dag, for sådan som det står i dag, så skal pengene tages fra en speciel produktionsgren og bruges inden for samme produktionsgren i det område, hvor penge er taget fra. Skal det bruges på landbruget, vil det sige, at man tager pengene fra en landmand, og så kan man risikere, at de bare skal bruges til naboerne.

Det er faktisk sådan en ren misundelsesartikel, som den er i dag, og den kan man ikke bruge i et demokratisk samfund til at fordele penge med. Man skal kunne bruge den til at fremme specielle ønsker, og det kan man ikke, og det er det, flertallet har ønsket i denne her demokratiske proces.

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Det er jo sådan set en rigtig interessant argumentation, at det skulle være en særlig misundelsesbestemmelse, for hvis ikke alle landmændene fik det, så ville den ene blive misundelig på den anden. Det vil jo sige, at hele landbrugsstøtten er en misundelsesstøtte i forhold til andre.

Jeg er sikker på, at den lille købmand, der ikke kunne fortsætte i landsbyen, ville have været glad for en støtte til at kunne fortsætte. Jeg kan forestille mig mange små mejerier og slagterier, der ville have været glad for en støtte, så de kunne fortsætte. Så det fører vidt med en tankegang om, at det her egentlig skulle være en misundelsesstøtte.

Det, jeg gerne vil spørge om, er, om hr. Thor Gunnar Kofoed kan bekræfte, at artikel 69 med hensyn til landdistriktsordningen er uden national medfinansiering, og at det dermed er nogle penge, som uden udgifter for den danske statskasse vil kunne anvendes?

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Jamen jeg kan godt bekræfte, at det er uden national medfinansiering, at man har de penge i artikel 69, men i modsætning til alle andre støtte midler, som er bredt ud over et meget større område, så tages de her midler fra et meget snævert område, hvor der kan være meget få landmænd, der indbetaler, og en enkelt landmand kan søge om at få disse midler. Derfor er støtteordning i denne her forstand en skævvridningsmodel.

Kl. 13.55

I det hele taget fatter jeg slet ikke, at vi skal til at indarbejde et nyt støttesystem, når vi rent faktisk er ved at afvikle de her støttesystemer. Det er sådan set imod vores politik, at vi skal udvikle et helt nyt støttesystem for at fremme bestemte politiske interesser. Derfor er denne her artikel 69 alt for snæver til, at den kan bruges, og det er vi sådan set ganske udmærket tilfredse med i Venstre.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

(Ingen lyd).

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg tror lige, vi skal vente. Når den lyser rødt foran medlemmet, så er det tegn på, at der er lyd igennem. Ja, hvis man tager en andens plads, så er det jo galt. Det kan operatøren jo ikke vide.

Kristen Touborg (SF):

Undskyld, det var uforudseligt, det er rigtigt.

Når Venstres ordfører nu siger, at det er udtryk for et nyt støttesystem, så kan man selvfølgelig godt sige det, men artikel 69 er dog, når alt kommer til alt, kun udtryk for en anden fordeling, og da man i øvrigt er i gang med en anden fordeling, så vil det vel ikke være særlig overraskende.

Jeg vil godt spørge Venstres ordfører: Ville artikel 69 kunne anvendes i forbindelse med pleje af naturarealer?

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Så langt har vi slet ikke vurderet det i Venstre. Vi har set meget på, hvordan støttesystemet skulle kunne bruges ude i de forskellige områder, og vi har, sådan som teksten står, slet ikke vurderet, om det kunne bruges hverken til det ene eller det andet, for det er et forkert princip, man har arbejdet på.

Vi har landdistriktsmidlerne, som kan bruges både til miljøforbedringer, til dyrevelfærdsforbedringer, til fødevarer sikkerhedsforbedringer osv., og de kan bruges i hele landet, og der er masser af midler. Derfor er der ingen grund til, at vi nu opfinder et nyt støttesystem, bare fordi man kan tage det direkte fra landmanden.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Denne gang er jeg på pladsen. Tak for svaret.

Venstre har altså ikke vurderet den her mulighed, men på et tidspunkt kommer man vel til at ville vurdere det, da vi jo har et problem med at få passet de naturarealer, og så er mit spørgsmål: Når Venstre når til en vurdering, kunne ordføreren så tænke sig den mulighed, at Venstre ville gøre brug af det?

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Vi har vurderet det samlede forslag meget konkret. Når der er naturarealer, så har vi vurderet, hvordan naturarealer plejes. Vi har f.eks. været med til, at man sikrer en 50 pct.s kobling af fårestøtten, sådan at fåreproduktion kan bibeholdes, for en meget stor del af vores naturarealer i Danmark holdes af får. Hvis vi ikke har denne 50 pct.s kobling af støtten til fåreproduktionen, jamen så vil fåreproduktionen ophøre, og så vil vores naturpleje lide en krank skæbne.

Selvfølgelig har der været set på mulighederne for at bruge artikel 69 i miljømæssige henseender, men så snævert, som teksten står i dag, har vi ikke vurderet, at teksten overhovedet kan bruges til miljøforbedringer.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Det er et kort spørgsmål. På baggrund af nogle af de spørgsmål, der er kommet frem her, kunne det lyde, som om Danmark skulle være det eneste land, som egentlig synes, der var noget galt med artikel 69.

Kan hr. Thor Gunnar Kofoed oplyse, hvordan det går med de andre lande, og hvordan det eventuelt også går med England, som jo var fortæller for denne her artikel 69? Nu er det et meget kompliceret stof, så man kan jo ikke være viden om det hele. Derfor vil jeg gerne spørge, om hr. Thor Gunnar Kofoed har en viden om, hvorvidt f.eks. England siger ja til artikel 69, eller de siger nej.

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Det var jo England, der fik ideen med artikel 69, og det, jeg har hørt, er, at England fuldstændig er bakket ud af det, for sådan som teksten står, kan englænderne heller ikke bruge den.

De oplysninger, jeg har, er, at heller ingen andre lande i EU ønsker at bruge den, fordi teksten er formet sådan. Derfor tror jeg ikke, at det er noget særligt dansk fænomen, at vi tolker, at vi ikke kan bruge den her tekst til noget. Det må være ret generelt i hele EU.

Kl. 14.00

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg synes, at hr. Thor Gunnar Kofoed sådan set kom med forklaringen på, hvorfor der ikke kan laves en bredere løsning omkring disse forhandlinger her. Hr. Thor Gunnar Kofoed sagde, at det, det handler om for Venstre, er hjælp til de mennesker, der er afhængige af pengene.

Hidtil har det lydt, som om det, der blev sagt, var, at nu havde man sandelig fjernet støtten til landbruget. Når vi hører sådan nogle ord som dem, jeg lige refererede, er vi jo fuldstændig klar over, at det gør man ikke.

Derfor må jeg spørge, hvorfor man ønsker at gå imod det forslag til vedtagelse, som er fremsat, som er et fremadrettet forslag til vedtagelse, der jo netop tager fat på, hvordan vi kan sørge

for, at der bliver penge ude hos landmændene, fordi man laver kvalitetsforbedringer, markedsføring og alt det andet, der er så hårdt brug for i den verden, hvor vi skal ud at konkurrere. Det har, som vi også har hørt, været drøftet i WTO.

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Jeg forklarer det gerne igen for hr. Ole Vagn Christensen. Det, vi har talt om, er en afkobling af støtten. Produktionerne skal ikke have støtte, og efter min mening skal sådan noget som økologisk produktion heller ikke have støtte. Det skal også kunne klare sig på markedsbetingelser. Det er måske en forskel på os to, for Socialdemokratiet har en meget stærk holdning til, at man kan støtte økologisk produktion med uændede mængder, men det har vi en anden begrænset holdning til.

Man bliver ved med at kalde det landbrugsstøtte. Men vi afkobler støtten, så man ikke lader mennesker i stikken, der har levet helt efter gældende regler, der er vedtaget af alle de regeringer, der har været før denne. De regler har de levet efter. Så kan man ikke, fordi der kommer en ny politik i Europa, være uansvarlig og lade disse mennesker i stikken og lade dem gå fra hus og hjem, fordi man lige pludselig har en anden politik.

Der må jeg takke det flertal i Folketinget, der har vist en ansvarlighed og været med til at foreslå dette forslag til vedtagelse, der er flertal for.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg mener, at det, man gør, er, at man graver sin egen grav, og at man er på vej til at grave den for dansk landbrug.

Har man virkelig et så kortsigtet syn, altså at det, det drejer sig om, er, at penge er den eneste måde, man kan hjælpe mennesker på? Tror man ikke på – ligesom man har gjort i mange år med FEOGA-støtte og forskellige andre initiativer, der er blevet taget inden for vore fødevareriksomheder, hvilket har udviklet dem til at være noget unikt i verden – at det også er nødvendigt, at disse penge kommer fra områderne?

Men jeg forstår, at det altså ikke er Venstres holdning at være med til at skabe ny udvikling, nye muligheder, men tværtimod at holde sig på det bagstræberiske plan.

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Lige netop så er det Venstres politik. Det er også det, der er i den her beslutning. Der overføres penge fra de direkte støtteordninger, og fra de afkoblede midler overføres der penge til landdistriktsmidlerne.

Vi er endda indstillet på, at der skal national medfinansiering, så der er penge til udvikling af både landdistrikterne, af kvalitetsprodukterne, af fødevareriksheden og af miljøet osv. Der er penge til denne udvikling.

Så til det med, at dansk landbrug får lov til at grave sin egen grav: Der er en utrolig god udvikling generelt i dansk landbrug, og de kan godt klare sig. De får meget store fordele ved at få den her frie konkurrenceevne, når vi fjerner produktionsstøtteordningerne. Det er det, vi gør.

Første næstformand (Svend Auken):

Så siger vi tak til ordføreren og går videre i ordførerrækken. Den næste ordfører er hr. Christian H. Hansen.

Kl. 14.05

Christian H. Hansen (DF):

Forespørgslen til fødevarerministeren går jo ud på, hvad ministeren kan oplyse om regeringens implementering og reformen af den fælles landbrugspolitik, og hvorledes ministeren vil sikre, at den bliver i overensstemmelse med folketingsflertallets ønsker. Ministeren har været oppe at redegøre for meget af det.

I Dansk Folkeparti har vi egentlig gjort det på den måde, at vi har taget et væsentligt udgangspunkt i det forslag til vedtagelse, der blev vedtaget i Folketinget den 5. november 2002, og som blev vedtaget af Venstre, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristendemokraterne.

Det, der blev vedtaget den dag, var nemlig, at Folketinget tager fødevarerministerens redegørelse til efterretning og opfordrer regeringen til at arbejde for en langsigtet afvikling af den direkte landbrugsstøtte og at arbejde for at udfase alle eksportsubsidier og prisstøtteordninger i forbindelse med WTO-forhandlingerne osv.

Når vi ser på den reform af den fælles landbrugspolitik, synes vi i Dansk Folkeparti, at man faktisk ganske godt har nået det mål i vedtagelsen fra november 2002. Men samtidig er der taget hensyn til særlige danske forhold, og det er

også begrundelsen for, at de 253 mio. kr. forbliver koblet til produktionen.

Der er lagt op til, at man beholder noget af koblingen for fårepræmier, det er ca. 50 pct. af det indtil nu gældende niveau. For tyre og stude fastholder man også noget koblet støtte. Valget er jo faldet på handyrpræmien, og dette valg er Dansk Folkeparti overordnet godt tilfreds med, netop fordi man på den måde kan undgå risiko for, at mange tyrekalve ikke vil blive opfedet, da det vil fordyre produktionen og dermed give et meget negativt dækningsbidrag. Det vil resultere i øget eksport af spædekcalve til andre lande, eller hvis vi skulle gå helt ud i den grelle situation, kunne det være, at de ville blive aflivet kort efter fødslen.

Men selv om disse ting på oksekødområdet er kommet med, er der ingen tvivl om, at man kan forvente, at denne reform kan komme til at give en nedgang i den danske oksekødproduktion. Sådan er det, og sådan er det jo, når man vil den her vej med afkobling. Men det er desværre de omkostninger, der er ved den afkobling af støtten, hvor man baner vejen til frie markedsvilkår.

For lige at slå fast her til sidst er vi i Dansk Folkeparti godt tilfreds med, at man ikke har valgt fuldstændigt at fjerne støtten på det her område. Som helhed var der flere modeller, man kunne vælge imellem: den valgte model, den såkaldt regionale hybridmodel og en ren Fischlermodel og så en ren regionalmodel. En af fordelene ved den valgte model er, at Danmark vil udgøre én region. Det vil sige, at støtterettighederne dermed er frie og omsættelige inden for landets grænser, og vurderinger på Fischlermodellen, for at bringe lidt frem om det, er, at der ville være rigtig mange producenter, som ville komme i klemme i den model, der var lagt op til fra den side.

For Dansk Folkeparti har det været vigtigt, at den model, der blev valgt, ville være en model, der passede bedst ind i den nuværende landbrugsstruktur, men også at det var en model, som landbruget selv mente man kunne arbejde videre med. Det er tillige Dansk Folkepartis klare opfattelse, at landdistriktspolitikken bliver styrket. Vi er godt klar over, at man skal ind i nogle overvejelser og beslutninger om, hvordan de nye foranstaltninger med fordel kan implementeres i Danmark, og hvordan der på området skal ske tilpasning af det danske program. Her er det oplyst, at de ting vil blive drøftet i Overvågningsudvalget for landdistriktspro-

grammet, hvor der jo også er en bred vifte af interessenter i landdistrikterne, som er repræsenteret. Det gælder naturligvis også miljø- og naturorganisationerne.

Noget andet i reformen, som jeg har lyst til at give en bemærkning til, er, at reformen kommer til at give en beskyttelse af vores græsarealer, noget, som ikke tidligere har været indbygget i den fælles landbrugspolitik.

Afslutningsvis vil jeg sige, at i Dansk Folkeparti kan vi støtte det, som regeringen er kommet frem til via den regionale hybridmodel, og vi er lidt uforstående over for den kritik, der også har været af, at landbrugsorganisationerne er blevet orienteret om, hvad de her modeller indeholdt, og hvad den her model kom til at indeholde. Vi synes faktisk, at det er et meget vigtigt emne for landbruget, og det er kun rimeligt, at landbrugsorganisationerne har været med til en drøftelse.

Så kommer der sikkert en masse spørgsmål nu om Dansk Folkepartis rolle i de her forhandlinger. Det har jeg også et par sider om, men jeg kan jo svare på det under spørgsmålene, for nu har formanden sat alle de her lamper i gang, så jeg siger tak for nu.

Kl. 14.10

Første næstformand (Svend Auken):

Der var nu ikke tale om en overskridelse af nogen taletid her, det vil jeg gerne sige til ordførers ros.

Der er faktisk tre, der har bedt om korte bemærkninger til ordføreren, så vi beder ham vente heroppe. Det er først fru Ritt Bjerregaard.

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Jeg har sådan set glædet mig til at kunne få en forklaring fra hr. Christian H. Hansen, for jeg kan og har indtil nu ikke kunnet forstå, hvordan Dansk Folkepartis modstand mod EU hænger sammen med Dansk Folkepartis handlinger i Europaudvalget og Dansk Folkepartis aktive medvirken til, at halvdelen af EU's budget fortsat skal gives til landbruget.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg er egentlig glad for det spørgsmål, også på baggrund af den debat, der har været meget her på det sidste, om, at Dansk Folkeparti aldrig var med til eller ville medvirke til noget konstruktivt. Så jeg er egentlig glad for at kunne sige, at

her er et bevis på, at det gør vi faktisk, når vi taler landbrugsinteresser.

Det er sådan, at Dansk Folkeparti jo er kritisk over for EU-systemet, det er ingen hemmelighed, men vi har også altid erkendt, at vi er i systemet, og derfor har man da også et ønske om at få det overhovedet bedst mulige ud af det for dansk landbrug.

Jeg kan forstå, at Danmark da med den holdning, som nogle har i Folketingssalen i dag, var kommet til at stå i en meget kritisk situation, for det ville være et eller andet med, at ministeren faktisk slet ikke havde fået mandat til at gå ned til nogle forhandlinger.

Det, der blev givet mandat til, var, at man kunne gå ned og foretage nogle forhandlinger, og da Dansk Folkeparti er et demokratisk parti, ville vi da ikke sige til en minister, at ministeren ikke må gå ned og forhandle.

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Jeg takker for den afklaring, for det betyder jo så, at vi også i den kommende valgkamp, hvor nogle enkelte af Dansk Folkepartis kandidater i hvert fald har givet udtryk for nogle andre synspunkter, helt klart ved, at Dansk Folkeparti fortsat støtter, at vi har omkring 50 pct. af budgettet til landbruget.

Så ville jeg godt spørge hr. Christian H. Hansen derudover, hvorfor han har noget imod, at andre organisationer også er blevet inddraget i overvejelserne omkring udmøntningen af den fælles landbrugspolitik – der er Danmarks Naturfredningsforening og en lang række andre organisationer, som normalt inddrages i en høringsprocedure, og mig bekendt har de simpelt hen overhovedet ikke været involveret. Bekymrer det slet ikke hr. Christian H. Hansen?

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

For det første vil jeg gerne sige, at det her, man er kommet frem til med afkobling af støtten, jo er det resultat, som man har kunnet opnå. Det er jo ikke ensbetydende med, at så har Dansk Folkeparti ikke en holdning om, at man nok også gerne skulle være gået videre på områder.

Nu har vi set her i Folketingssalen i dag, at der var en, der kom til at tale fra den forkerte stol: Jeg kunne jo gå ned og tale fra den her stol og måske have et ønske om, at jeg fik en stol herovre til siden en dag, så kunne jeg nemlig bestemme, hvem det var, der skulle drages med

ind til forhandlinger, hvilke organisationer der skulle med ind til bordet, men det har altså ikke været min opgave i denne proces. Det kan være, at det kommer om nogle år, og så er jeg af den opfattelse, at så mange som muligt skal over i mit ministerium.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes ikke, det lykkedes hr. Christian H. Hansen at besvare fru Ritt Bjerregaards spørgsmål om, hvorfor man gav ministeren mandat. Der kom en forklaring om, at jamen ministeren skulle have sit mandat, for ellers kunne ministeren ikke forhandle.

Men betyder det, at Dansk Folkeparti fremover giver ministrene blankochecks? Ministeren kommer og siger: Jeg skal have et mandat, for ellers kan jeg ikke forhandle. Og så siger hr. Christian H. Hansen: Nå ja, men så må ministeren jo have et mandat. Jamen sådan lød svaret.

Vi andre siger, at ministeren kan få et mandat, hvis ministeren måske vil være så venlig at forsøge på at arbejde for det og det og det, og så siger ministeren måske ja eller nej, og så bliver vi enige om, at vi kan give mandatet. Sådan plejer vi at arbejde. Men nu kan jeg forstå, at Dansk Folkeparti i EU-politikken har deponeret sin handlekraft hos en regering, som siger rent ja til Unionen, og har godkendt halvdelen af EU's budget. Det indre marked har man vist i øvrigt også godkendt. Så det er jo et spørgsmål, om man overhovedet kan finde nogen poster i EU's budget, som Dansk Folkeparti ikke længere er modstander af.

Jeg ville egentlig bede om at få forklaret, hvorfor man helt konkret godkendte det mandat.

Kl. 14.15

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Nu er det jo sådan, at jeg også tror på, at hr. Keld Albrechtsen er af den opfattelse, at så meget indflydelse, man kan få, så meget skal man søge at få. Det har jeg set, at Enhedslisten i visse situationer også gør brug af, og det er egentlig det, der er tale om her.

Her har man givet ministeren en mulighed for at gå ned og forhandle, men der er jo ingen, der har sagt, at vi ikke har givet ministeren en lille seddel med i lommen om, hvad vi synes ministeren også skulle gå ned og forhandle.

Nogle af de ting, jeg var inde på i min ordførertale, var nogle af de ting, jeg var godt tilfreds med. Det kunne også være, at der havde været efterfølgende diskussioner med Dansk Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Gjorde Dansk Folkeparti f.eks. noget forsøg på at få sikret muligheden for at afsætte midler, som vi har haft diskussion om, artikel 69 f.eks.? Det tror jeg faktisk ikke.

Men jeg synes egentlig, Dansk Folkeparti skulle fremlægge, hvad det var helt specifikt, man bad regeringen om i forbindelse med det mandat. Det synes jeg ville være fair og ordentligt.

Så vil jeg godt spørge, om grunden til, at vi ikke har hørt noget til Dansk Folkeparti i vandmiljøplanforhandlingerne indtil nu, er, at Dansk Folkeparti har accepteret ministerens fortolkning af artikel 69 og derfor mangler et afgørende redskab i vandmiljøforhandlingerne. Man har skudt sig selv i foden, nu står man med tomme hænder, og det kan jo være, at det er forklaringen på Dansk Folkepartis enorme tavshed.

Jeg skal undskylde, hvis der har været noget, som vi andre ikke har fået adgang til at se. Det kan også være dér, hr. Christian H. Hansen går og giver små sedler til ministeren, som befolkningen ikke er involveret i. Det skal jeg ikke kunne sige, det er en mulighed, det kan ministeren jo også oplyse om.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Hvis vi tager VMP-forhandlingerne først, så er det vel sådan, at Dansk Folkeparti da også har sagt nogle ting under de forhandlinger; det går jeg ud fra at de, der har været til stede, så også har hørt. Der er også blevet stillet nogle spørgsmål. Som bekendt blev der så sent som i går stillet spørgsmål om nogle beregninger, så det er jo ikke sådan, at man ikke siger noget overhovedet.

Med hensyn til spørgsmålet direkte om artikel 69, er det da utilfredsstillende for Dansk Folkeparti, at den ikke kan bruges til mere, end den kan. Det er også vores opfattelse, at ministeren forsøger at få den gjort bedre, og vi ser frem til at det sker.

Første næstformand (Svend Auken):
Ja, og den sidste er hr. Martin Lidegaard.

(Kort bemærkning).

Martin Lidegaard (RV):

Jeg vil gerne spørge Dansk Folkepartis dyrevelfærdsoordfører helt i forlængelse af hr. Keld Albrechtsens spørgsmål, hvordan det kan være, at Dansk Folkeparti har valgt på forhånd at afskrive brugen af artikel 69-midler, som jo netop kan anvendes til bl.a. dyrevelfærd ud over miljø og kvalitet. Det forekommer mig helt mærkeligt.

Nu måtte jeg måske høre hr. Christian H. Hansens sidste udsagn sådan, at man ikke helt har afskrevet den, og det er jeg glad for, for sagen er jo, at hvis man først siger nej til de her midler inden 1. august i år, så er det for altid, så får vi ikke chancen igen.

Så jeg tror, det er vigtigt for denne her del af sagen at få en fornemmelse af, om det er noget, Dansk Folkeparti står fast på, at man under ingen omstændigheder vil benytte artikel 69-midlerne, eller om man har en mere afventende holdning.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Som det ser ud på nuværende tidspunkt, hvor man går ind og kigger på den snævre margin, der er for brugen af artikel 69, så ser vi ikke, at der bliver den store mulighed for at komme til at gøre brug af den. Men hvis det viser sig, at der bliver firet på rammerne inden for artikel 69 og firet på mulighederne, så er det selvfølgelig ikke en afvisning fra Dansk Folkepartis side.

(Kort bemærkning).

Martin Lidegaard (RV):

Nu er det jo en større diskussion, hvor fleksibel eller ikkefleksibel artikel 69 er. Vi kunne alle sammen ønske os noget mere fleksibelt, men der er rent faktisk mulighed for både at finansiere natur og økologi over denne pulje. Og hvis man gør det over denne pulje, så kan man frigøre nogle midler i landdistriktpuljerne, som man så til gengæld kan anvende til mere fleksible formål.

Så selv om der ikke måtte ske de store ændringer i artikel 69, kunne jeg godt tænke mig at spørge, om Dansk Folkeparti simpelt hen af princip bare ikke vil sætte penge af til økologi og natur og dyrevelfærd.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Nej, bestemt ikke, og hr. Martin Lidegaard ved også udmærket, at det ikke forholder sig sådan.

Jeg betragter det lidt som et drillespørgsmål, men det er også i orden, det skal der være plads til.

Sådan som vi har opfattet det ud fra artikel 69, så er rammerne for det første meget snævre, og det vil sige, at hvis man heller ikke gør brug af midlerne inden for rammerne, så rammer det tilbage på én som en boomerang, og at det i øvrigt også kan gå over og få virkning på de midler, der ligger i landdistriktspuljerne, og det er vi i Dansk Folkeparti overhovedet ikke interesseret i.

Kl. 14.20

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, så siger vi tak til ordføreren og går videre i ordførerrækken, og det er fru Else Theill Sørensen, som er vores næste ordfører.

Else Theill Sørensen (KF):

Det Konservative Folkeparti går ind for en afvikling af landbrugsstøtten på lang sigt, ikke mindst fordi landbrugsstøtten i de rige lande blokerer for, at ulandene kan få reel adgang til vore markeder med alt, hvad det indebærer. En afvikling af støtten vil være af meget stor betydning for ulandene.

Danske landmænd og hele landbrugserhvervet er meget dygtige og meget effektive. Jeg er helt overbevist om, at de sagtens kan klare sig uden støtte, men naturligvis ikke hvis andre landes landbrugere får støtten. Den reform af den fælles landbrugspolitik i EU, som er emnet for forespørgslen i dag, er et vigtigt skridt på vejen mod en afvikling af landbrugsstøtten, om end der er lang vej igen.

En meget uheldig virkning af den hidtidige støtte har været, at det, der drev den enkelte landmand til at vælge en bestemt produktion, kunne være spørgsmålet om, hvor stor støtte han kunne få til produktionen. Det gøres der nu op med, ved at vi afkobler langt størstedelen af støtten, 96 pct., så udbetalingen af den ikke mere er afhængig af produktionen, men derimod af arealet af landbrugsbedriften.

I Danmark har vi valgt den såkaldte hybridmodel, hvor den afkoblede støtte dels fordeles ligeligt over arealet, og dels for så vidt angår mælk og oksekød fordeles efter den hidtidige produktion. Den afkoblede støtte vil som allerelevnævnt være godt 96 pct., altså langt den største del.

Af øvrige virkninger af reformen af EU's fælles landbrugspolitik vil jeg nævne de elementer,

som også indgår i det forslag til vedtagelse, som jeg er medforlagsstiller til, nemlig at udbetalingen af al direkte landbrugsstøtte sker på grundlag af overholdelse af de vedtagne cross compliance-bestemmelser. Det er faktisk et kendt begreb i visse kredse, skulle jeg sige ...

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, men det burde vel også være muligt at sige det på dansk.

Else Theill Sørensen (KF):

... herunder også reglerne for god landbrugs- og miljømæssig stand, samt at landdistriktspolitikken styrkes gennem modulation og udvidelse af de foranstaltninger, der kan indgå i landdistriktsprogrammer, der i øget grad kan støtte forbrugersyn, fødevarer kvalitet, fødevarer sikkerhed og miljø.

Som sagt opfatter vi i Det Konservative Folkeparti reformen som et vigtigt om end beskedent skridt mod afvikling af landbrugsstøtten, og det hilser vi velkommen.

Første næstformand (Svend Auken):

Så siger vi tak til ordføreren og går videre i ordførerrækken, og den næste er hr. Kristen Touborg.

Kristen Touborg (SF):

Jeg skal prøve, om jeg kan lade være med at bruge de fremmedord, som formanden ikke er så glad for.

Debatten i dag drejer sig om implementeringen af midtvejsreformen i Danmark, men lad mig starte med et par ord om reformen.

Grundlæggende er den et fremskridt i al fald på ét af tre kriterier. Der sker en delvis afkobling, så landbruget i højere grad kan vælge den mest rentable afgrøde. Det giver en klar effektivitetsgevinst. Derimod fejler den på to andre kriterier: EU's landbrugspolitik vil fortsat være kostbar for skatteyderne og forbrugere og værst, den hjælper ikke ulandene. En beregning fra Fødevarerøkonomisk Institut viser endda, at Afrika taber en smule på den.

Der er fortsat brug for en afvikling af landbrugsstøtten og først og fremmest for dumpingsstøtten f.eks. til sukker. Det ville være et rigtig godt signal at sende til WTO-forhandlingerne fra den største synder, når det gælder landbrugsprotektionismen.

Midtvejsreformen indeholder et antal valg, som det enkelte land skal træffe. Jeg vil først

snakke om den proces, som Danmark eller rette-re fødevareministeren har valgt, og dernæst om de konkrete valg. Det er vel sjældent, at vi i Danmark flytter på over 7 mia. kr. uden en parlamentarisk behandling, men det er det, der ville være sket i den sag her, hvis ikke oppositionen havde rejst den.

Kl. 14.25

Fødevareministeren havde sit mandat i orden i forhold til forhandlingerne i EU om reformen, men har ikke fået noget mandat her fra Tinget eller dets udvalg om Danmarks valg. Hun har henvist til sin bemyndigelse til at implementere landbrugspolitikens EU-tiltag i dansk lovgivning.

Men holder det nu også? Bemyndigelsesloven giver mulighed for at implementere, herunder implementere afvigende lovgivning, men giver det også ret til at foretage egentlige valg? Vi har fået et svar fra Fødevareministeriet om, at det antages. Vi har ønsket en vurdering fra Justitsministeriet, men den fik vi ikke, i hvert fald ikke i første omgang. Det ønsker vi fortsat.

En ting er så det juridiske – jeg vil ikke udelukke, at det er i orden, selv om jeg altså ikke er overbevist om det, men jeg vil ikke udelukke det – men politisk er det en fejlbedømmelse af de store. Så vigtige sager skal debatteres i Folketinget eller i det mindste i Fødevareudvalget med den mulighed, det giver for offentlig debat. Fødevareministeren henviser til, at hun har flertallet hjemme med Dansk Folkeparti; det tror jeg er rigtigt, men det er ikke nogen undskyldning for ikke at behandle sagen parlamentarisk ordentligt.

Værre bliver det, når man kigger på, hvilken procedure fødevareministeren har valgt. Hun har nemlig valgt kun at høre én gruppe, nemlig landmændene. Jeg har klart det indtryk, at Landbrugsraadet er blevet bedt om at komme med en løsning, alle er tilfredse med – inden for landbruget altså. Det har de så gjort, og den ligner næsten til forveksling den løsning, ministeren har valgt. Kun på et enkelt punkt er der en mindre afvigelse. Indtrykket er klart: Bare det ikke giver slagsmål i landbruget, er ministeren tilfreds. Hun har reelt reduceret sig selv til et ekspeditionskontor i den her sag.

Hvad med alle de interesser, der ikke bliver hørt? Miljøorganisationer, Danmarks Naturfredningsforening, alle dem, der har interesse i vandmiljøet og på naturområdet, hvorfor blev de ikke hørt? Vil ministeren lave en høringsrunde for dem og tage hele beslutningen op til en ny

revision? Eller er og bliver hun landbrugets minister frem for at være danskernes minister?

De valg, landbruget har truffet og fødevareministeren har skrevet under på, har ét til fælles. Der er ikke taget ret meget hensyn til natur og miljø og ulande, og det synes vi altså er ærgerligt.

Reformen giver mulighed for at afsætte 10 pct. af støtten til miljø- og naturformål. Det er ret mange penge, 7 mia. kr. De penge har landbruget foreslået at de bare får udbetalt, og det har ministeren så tilsluttet sig. Jeg synes, det er ærgerligt, at man ikke er gået noget længere i den her sag og har udført en ordentlig parlamentarisk procedure, men det er jo der, den står i dag. Og så har jeg desværre ikke mere tid.

Første næstformand (Svend Auken):

Nej, men jeg vil bede ordføreren om at blive stående, for der er foreløbig to, der har anmeldt korte bemærkninger. Den første er hr. Thor Gunnar Kofoed.

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Se, nu lyder det jo næsten, som om det var naturstøtte, vi forhandlede om, for det var jo Danmarks Naturfredningsforening og mange andre, der skulle høres i stedet for landbruget. Eller hvad var det, hr. Kristen Touborg lagde op til?

Men accepterer hr. Kristen Touborg ikke, at der er politiske partier i Folketinget, der kan tale om det her, de, der har været med fra starten og givet mandat til ministeren? Accepterer hr. Kristen Touborg ikke, at vi kan have drøftet de her ting samtidig med, at der har kørt en helt åben debat i hele Danmark blandt dem, denne støtte drejer sig om? At man så har valgt i politiske kredse at finde en model, kan man ikke acceptere, at det også kan køre?

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Når hr. Thor Gunnar Kofoed siger, at det jo godt kunne tænkes, at der var foregået en drøftelse i det politiske landskab, så tvivler jeg da ikke på, at det er rigtigt. Det, jeg bare sætter et stort spørgsmålstejn ved og beklager, er, at det politiske landskab så tilsyneladende har været meget, meget smalt i den her sag. Og når hr. Thor Gunnar Kofoed siger, at det her er jo ikke naturstøtte, er min påstand kun, at der vil jo være muligheder for at bruge en del af de midler til egentlig naturstøtte. Det er jo ikke en given sag, at alle de

godt 7 mia. kr., der bliver givet, skal gives direkte til landbruget.

Kl. 14.30

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Nu skal vi lige være enige om, at når vi taler landbrugsstøtte, er landbrugsstøtten for 96 pct. s vedkommende afkoblet.

Er hr. Kristen Touborg ikke enig i, at i dette forslag er der en reduktion – ikke en modulation, men en reduktion – af landbrugsstøtten? Man flytter 3-5 pct. af de afkoblede støtteordninger, altså dem, der ikke har noget med produktionen at gøre, over til landdistriktsmidlerne, som kan bruges til det, hr. Kristen Touborg efterspørger. Man har fokuseret meget på artikel 69, men vel nok snart alle – jeg ved selvfølgelig ikke, om SF har gjort det – har accepteret, at den ikke rigtig kan bruges til noget i Danmark, så hvorfor vil SF ikke acceptere, at landdistriktsmidlerne er en god ting, som kan bruges til det, man ønsker, nemlig miljø- og naturforbedring osv.?

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg underkender på ingen måde, at de 3-5 pct. til landdistriktsstøtten er værdifuldt, og at det er noget, vi absolut skal holde fast ved. Men det ene hindrer jo ikke det andet, og 3-5 pct. er og bliver et forholdsvis lille beløb i forhold til det samlede beløb, og derfor ville det jo være udmærket at bruge den anden del af beløbet og udnytte mulighederne i artikel 69, som kunne række en hel del længere.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Jeg vil gerne spørge SF's ordfører, hr. Kristen Touborg: De 7,4 mia. kr., vi snakker om her, er det nye penge, der tilføres jordbruget, eller er det noget, man har fået som tilskud til den produktion, man ønskede fremmet fra først i 1960'erne og helt op til midten af 1980'erne, hvor forholdene blev ændret, og der blev overproduktion? Og når vi taler om de 750 mio. kr., spørger jeg somme tider mig selv, om hr. Touborg ved, hvor store landbrugets samlede indtægter var i fjor. Hvor stor en procentdel af 750 mio. kr. udgjorde de?

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Der er ikke tale om nye penge, i hvert alt fald ikke i overvejende grad, selv om der er noget, der tyder på, at landbrugets støtteordninger går i vejret. Men der er ikke tale om nye penge. Det er en omlægning af den støtte, der er givet hidtil, men det ændrer jo ikke ved, at man i den forbindelse kan bruge nogle af de støttemidler, der hidtil er gået udelukkende til landbruget, til natur og miljø i stedet. Jeg har sådan set forstået, at der også ville være nogle muligheder, f.eks. i forbindelse med naturarealerne. Man kan omlægge noget af støtten og bruge nogle af disse artikel 69-midler til det.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Jamen bruger man ingen af pengene til det? Er det ikke foreslået, at man netop skal bruge nogle af pengene i den afkoblede model? Bruger man ingen af de penge til naturen?

Endelig kan jo spørge, om det ikke er korrekt, at vi faktisk er det land, der går videst i EU med hensyn til afkobling. Det er os, der går foran, men mener hr. Touborg, at vi skal gå så meget foran, at vi faktisk skal sætte os hen i et hjørne og ikke mere være med i forhandlingerne i EU?

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Vi bruger penge til natur, men i et meget lille omfang, og vi er nogle, som synes, at der kunne bruges flere penge til det formål i stedet for bare at lade dem gå direkte til landbruget. Det er sådan set den vinkel, vi gerne ser sagen under.

Kl. 14.35

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Nu er både hr. Kristen Touborg og jeg jo med til at forhandle om en mulig løsning for vandmiljøhandleplanerne, og derfor vil jeg spørge hr. Kristen Touborg, hvilken sammenhæng han ser mellem vandmiljøhandleplanerne og en mulig anvendelse af artikel 69?

Kl. 14.35

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Der er absolut en mulighed for at sammenholde de to ting i forbindelse med de større naturarealer, vi får anlagt. Her ville der, så vidt jeg kan se, være mulighed for, at man kunne omlægge nog-

le penge, så disse naturarealer kunne blive afgræsset. Det kan blive et meget stort problem, hvis vi ikke foretager os noget med de oplæg, der ligger fra regeringen.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Tak til hr. Kristen Touborg, og så er det hr. Martin Lidegaard.

Martin Lidegaard (RV):

Diskussionen i dag handler jo om implementeringen af midtvejsreformen af EU's landbrugsstøtte i Danmark, og som det er sagt af flere talere, er det en reform, der går et skridt i den rigtige retning i form af afkobling af støtten, men ikke så langt, som mange af os kunne ønske. Det er imidlertid ikke selve reformen og de skridt, der er taget, vi har til debat i dag, det er derimod implementeringen af det resultat, vi har opnået i Danmark.

Vi har her at gøre med måske nogle af de største ændringer og forandringer i dansk landbrugspolitik i mange år, selv om de kommer fra EU – ændringer, som indgår i et tæt samspil med både den landbrugslov, som vi også skal diskutere i Folketinget, og med de igangværende forhandlinger om vandmiljøplanen, som får afgørende indflydelse på den struktur, det landbrug og de produkter, vi ønsker skal komme fra dansk landbrug i de kommende mange, mange år, og derfor må jeg sige, at jeg hører til dem, der finder det ret mærkværdigt, at vi ikke har haft mere politisk debat om implementeringen.

Sagen er, at de beslutninger, vi nu tager på dette område – eller rettere sagt som regeringen og Dansk Folkeparti tager – får betydning i mange år. De binder rent konkret de beslutninger, vi tager i EU, f.eks. om artikel 69, ikke kan ændres på et senere tidspunkt, sådan som teksten ser ud i øjeblikket. Men de binder også i den forstand, at den udvikling, som beslutninger sætter i gang, er irreversibel. Vi kan ikke skrue tiden tilbage på dette område, og også derfor er det mærkeligt, at vi ikke har fået en mere tilbundsgående diskussion. Vi sidder jo samtidig og forhandler om landbrugets fremtid i alle de fora, jeg nævnte før.

Så vidt jeg kan vurdere, er problemet ikke, at man har inddraget landbruget i hele denne implementering, for det tror jeg sådan set enhver fornuftig fødevarerminister ville gøre. Problemet er ikke dem, man har spurgt. Problemet er dem, man ikke har spurgt, alle dem, man ikke har

inddraget i processen, og det er ud over Folketingets partier selvfølgelig også alle mulige andre, der har interesse i det danske land og det danske landbrug.

Fra radikal side er vi især nervøse over den måde, hele artikel 69-sagen bliver håndteret på. Vi vil gerne medgive ministeren, at der tilsyneladende er fastsat ret skrappe krav for brugen af den, men ministeren må nok også medgive os, at vi er midt i en fortolkningssituation. Der bliver lagt pres på Kommissionen fra forskellige lande, der bliver også handlet, og det sidste punktum er ikke sat i sagen. Men selv inden for de snævre rammer, der er nu, er der muligheder.

Jeg kan ikke helt sige mig fri for, at jeg synes, det er utrolig ærgerligt, at vi på forhånd afskriver os muligheden for at benytte de midler, for det bliver jo for evigt. Hvis der hersker så stor usikkerhed i ministerens sind om, hvorvidt det er fornuftigt eller ej, kunne man dog måske i det mindste, når det er et nu eller aldrig, vi står over for, sige: Skulle vi dog ikke i det mindste tage nogle procent og prøve dem af og gøre nogle erfaringer med dem? Eller skal vi virkelig fuldstændig afskrive os den mulighed?

Jeg tror, der er et potentiale, men sagen er, at hvis ikke vi udnytter det potentiale, kommer det til at koste penge, fordi vi skal bruge penge på at oprette natur og på at indrette dansk landbrug sådan, som vi ønsker det. Det kommer til at koste penge, og hvis vi ikke finder pengene her, skal vi finde dem andre steder. Det er den prioritering, jeg synes i hvert fald som minimum bør underkastes en politisk diskussion, for vi er ikke enige i den prioritering, at man ikke ønsker at benytte midlerne, når man nu har chancen.

Det er rigtigt, at landdistriktpuljen er langt mere fleksibel, og det er også derfor, det kunne være interessant at frigøre midler i landdistriktpuljen, som man i stedet kunne finansiere over artikel 69. Så kunne landdistriktpuljen benyttes til de mange andre gode formål, som vi også står over for at skulle opfylde.

Kl. 14.40

Når ministeren går på talerstolen, kunne jeg godt tænke mig at høre hende fortælle Folketinget, om det er en endelig og definitiv beslutning af den danske regering, at man ikke på nogen måde vil benytte sig af artikel 69-midlerne, eller ministeren stadig arbejder for, at vi kan benytte dem, og har et håb om, at vi i hvert fald i en vis udstrækning kan hente finansieringen af et bæredygtigt dansk landbrug herfra.

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Kunne det tænkes, at De Radikale havde misforstået noget? Landbrugsstøtten er jo sådan set en støtte, der vedrører landbruget, og spørgsmålet er, om den skal afkobles fra produktionen, eller hvordan forholdene skal være. Men mig bekendt har jeg ikke hørt, at den skulle have noget at gøre med hverken Naturfredningsforeningen eller Forbrugerrådet. Det var en sidebemærkning, men alligevel et spørgsmål.

Når vi taler om artikel 69, som man henholder sig så meget til, står der meget klart i bestemmelsen, at pengene skal bruges inden for den samme sektor, som de opkræves fra. Det vil sige, at hvis man ville gøre det, De Radikale tænker på, f.eks. tage penge fra området og flytte dem til økologi, ville det ikke være muligt. Der står også, at hvis man tager pengene fra f.eks. svineproduktionen, straffer man dem, der har tingene i orden, for den eneste mulighed er at flytte pengene til dem, der ikke har tingene i orden, og derfor kan artikel 69 ikke bruges. Er hr. Lidegaard ikke enig med mig om det?

(Kort bemærkning).

Martin Lidegaard (RV):

Det er jeg bestemt ikke enig i. Jeg kan måske bedst eksemplificere den helhedsforståelse, som vi har af problemernes sammenhæng, for det er ikke sådan, at der er noget, der hedder dansk landbrug på den ene side og natur på den anden side. Faktisk er de to ting meget, meget tæt forbundne, og om ikke andet giver de igangværende vandmiljøplanforhandlinger i hvert fald deres klare vidnesbyrd om det.

Hvis vi f.eks. ønsker, som det er oppositionens klare mål, at få en større del af det danske areal lavet om til natur – ikke nødvendigvis natur, som slet ikke må have en dyrkningsgrad, men man kan jo forestille sig mange overdrev, våde enge osv., som har brug for afgræsning af køer – er det jo lige præcis et eksempel på, at vi kan få brug for at give støtte til, at det kan betale sig at have køer gående og afgræsse arealerne. Det er en kombineret landbrugs- og natursag, og det er et eksempel på, at tingene hænger sammen, og at man ikke kan skille tingene ad, selv om jeg godt forstår, at Venstre febrilsk forsøger at holde tingene adskilt, fordi det er det eneste, der kan retfærdiggøre den proces, man har gennemført. Men tingene kan ikke skilles ad, de hænger sammen.

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

De Radikale skal lige huske, at for hver hektar, man tager ud, skal man betale 100.000 kr., og for hver 10 ha, man tager ud, koster det en arbejdsplads. Det er bare med at huske på det regnestykke, hver gang De Radikale tænker.

Tilbage til artikel 69: Når der nu er en så snæver beslutning i EU, hvorfor vil man så ikke acceptere, at den ikke engang kan bruges til det, man lægger op til i jeres beslutningsforslag? Man kan ikke bruge artikel 69 til det, I lægger op til, så var det derfor ikke en idé at bakke op om regeringens forslag til vedtagelse i stedet? Her er der taget hensyn til alle disse ting.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Martin Lidegaard, og jeg vil lige sige, at vi bør ikke bruge direkte tale herinde.

(Kort bemærkning).

Martin Lidegaard (RV):

Det er vores opfattelse, at hvis det virkelig ender med at blive sådan, at ministeren får ret i, at ingen lande i hele EU agter at benytte artikel 69, fordi den er ubrugelig, mener vi nok, der er basis for at tage en drøftelse i Ministerrådet om, hvorvidt artikel 69 er korrekt udformet.

Hvis hr. Thor Gunnar Kofoed mener, at det er radikal politik at sætte sig ned og sige: Nå, det var søreme ærgerligt, at den ikke kan bruges til at forbedre miljø og dyrevelfærd osv. – er svaret et klart nej. Det vil ikke være radikal politik. Radikal politik vil være at forsøge at ændre artikel 69, så den faktisk kan bruges til noget.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Jeg vil tillade mig at spørge hr. Martin Lidegaard, om disse penge, vi snakker om, er nye penge, der tilflyder fødevarerhvervet, eller om det er nogle, man sådan set har haft før i form af tilskud. Det lyder nærmest, som om det er nye penge.

Jeg står her med De Radikales forslag til finanslov, hvor man har fjernet forskning for 385 mio. kr. og fjernet produktudvikling for 50 mio. kr. Der er lagt 120 mio. kr. på jordskatter, og der er højere pesticid- og kvælstofafgifter for 300 mio. kr. Det er 855 mio. kr., og man har i øvrigt fjernet bondegårdsreglen, så vi alle ved, at hvis De Radikale fik 90 mandater, som de gerne vil have, men som de – jeg siger forhåbentlig – ikke nogen sinde får, vil de faktisk fjerne 2,5 mia. kr.,

allerede inden vi begynder at snakke om de 750 mio. kr. Er vi så ikke derhenne, hvor vi nu bygger luftkasteller, vil jeg spørge hr. Martin Lidegaard.

Kl. 14.45

(Kort bemærkning).

Martin Lidegaard (RV):

Det er rigtigt, at i Det Radikale Venstre mener vi, at det danske landbrug på mange leder og kanter får en uforholdsmæssig stor støtte. Vi skal jo altså huske på, at vi uddeler 7,4 mia. kr. i støtte hvert år – i forhold til de tal, som hr. Jens Kirk er inde på.

Så lyder spørgsmålet, om det er nye penge. Det er det ikke, i den forstand at beløbet jo ikke er større, end det har været før. Men det er nye penge, i den forstand at vi kan bruge dem til noget nyt.

Der er to måder, vi som politikere kan påvirke udviklingen i dansk landbrug, som jo er et erhverv, som lever af danskernes jord, af det danske land – og derfor synes jeg, at politikerne ikke bare har en ret, men også en pligt til at blande sig – vi kan påvirke udviklingen i landbruget ved at lovgive, og det er det, vi sidder og gør med landbrugsloven, det er det, vi skal lave i forhold til vandmiljøplanen, men vi kan også påvirke den med de støttemidler, vi giver. Og det er vores holdning, at hvis landbruget skal have støtte fremover, så er det, fordi vi ønsker at skubbe landbruget i en bestemt retning, og ikke bare, fordi man bevidstløst skal hæve en check hver måned.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Jeg tror også, De Radikale er enige i, at vi på fair og lige vilkår skal have støtten afviklet. Men er det sådan, at den danske landmand i grunden får en særlig stor indkomst eller støtte set i forhold til den amerikanske farmer – pr. farmer og pr. landmand? Hvem får mest støtte?

Det næste spørgsmål er om landbrugets indkomstforhold i øjeblikket; tyder de på, at det ligefrem er en guldgrube, man arbejder med i det erhverv?

Endelig kan man spørge: Er det ikke sådan, når vi har lagt loft over landbrugsudgifterne med 1 pct.s stigning pr. år og øvrige omkostninger – inflationen er måske 2 pct. eller mere – at sådan vil landbrugsstøtten eller de midler, der tilflyder landbrugserhvervet, falde over år, og at vi allerede ved modulation har taget nogle pen-

ge ud fra landbrugserhvervet? Vil hr. Martin Lidegaard holde med undertegnede i det?

(Kort bemærkning).

Martin Lidegaard (RV):

Jeg vil da meget gerne medgive hr. Jens Kirk, at der vil ske et moderat fald af de grunde, som nævnes, men det er helt klart en radikal holdning, at det er et meget beskedent fald og langt mere beskedent, end det burde være.

Det er rigtigt, at der er en enorm forskel på de enkelte landmænds indkomst i Danmark. Det er mit svar på hr. Jens Kirks spørgsmål. Det er ikke sådan, at man kan sige, at her er der tale om et erhverv, der er i fuldstændig krise, eller det modsatte. Som hr. Jens Kirk ved, er der utrolig forskel på, hvordan det går inden for kvægproducenterne, mælkeproducenterne og svineproducenterne. Der er stadig væk forskel på, om man er en dygtig landmand eller ikke er en dygtig landmand.

Det er også rigtigt, at det danske landbrug står over for en kolossal udfordring i fremtiden, dels fordi vi forhåbentlig får afkoblet endnu mere støtte og får nedsat støtten, dels fordi kravene til miljø og dyrevelfærd vil blive skrapper. Dansk landbrug har vist, at de kan håndtere de krav. Det skal de også kunne i fremtiden, og det kan de ikke, hvis ikke vi støtter dem til den omvæltning.

Det vil sige, at jeg mener, det er helt misforstået – hvis det er landbruget, man gerne vil hjælpe her – hvis man siger: På den ene side stiller vi en række nye krav, og på den anden side indretter vi ikke støtten efter, at vi stiller dem, men bliver ved med at give en bevidstløs produktionsstøtte, som så bliver en sovepude for landbruget.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Bare et enkelt kort spørgsmål til hr. Martin Lidegaard: Når man nu lægger op til, at man sådan set går ind for at få fjernet støtten helt, men ikke denne her afkoblingsmodel, vil hr. Martin Lidegaard så lige kort forklare, hvordan landmanden så skal overleve?

(Kort bemærkning).

Martin Lidegaard (RV):

Hr. Christian H. Hansen forudsætter ligesom, at hvis man skærer ned på støtten i dansk landbrug, så vil der slet ikke være noget landbrug tilbage. Hvis det er tilfældet, så står det trist til

med dansk landbrug, hvis det er sådan, at det kun er på grund af den støtte, man får i dag, at man kan opretholde en landbrugsproduktion i Danmark. Så pessimistisk er jeg nu ikke.

Hr. Jens Kirk spurgte før, om ikke amerikanerne også støttede deres landbrugsvarer. Jo, det skulle jeg hilse og sige at de gør, men det er jo ikke nogen undskyldning for, at Europa gør det. Dem, det går ud over, er ulandene. Det er dem, der betaler prisen hver dag.

Men vi kan kun ændre de her ting over en lang tidshorizont. Ingen er interesseret i at gennemføre en udvikling i dansk landbrug, hvor landmændene skal gå fra hus og hjem. Men det er jo helt ubæredygtigt i enhver henseende, hvis man forestillede sig, at vi kunne opretholde det her støtteniveau på sigt.

Vi går ind for at bevare måske 25 pct. af den nuværende støtte, men målrettet dyrevelfærd, miljøformål, kvalitet i maden osv. Det tror vi er et rimeligt niveau at ende på. Og tænk så engang på alle de penge, vi kan frigøre i EU-systemet til andre formål, til at få østlandene med, til at fremme miljøet, til at fremme drikkevandskvalitet, ulandsbistand osv. osv. Det er jo surrealistiske milliardbeløb, vi bruger i øjeblikket på det her.

Kl. 14.50

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg er glad for at høre, at man indrømmer, at det bare at fjerne støtten kan man ikke, så ville systemet simpelt hen falde sammen. Det var dog en god erkendelse at komme frem til. Men hvilken tidshorizont ser hr. Martin Lidegaard så at denne her fjernelse af støtten skal løbe inden for, for når man siger, at det er det, man ønsker, så må man også have gjort sig nogle tanker om det?

Så vil jeg også lige spørge, om man har ændret holdning i forhold til den vedtagelse, der blev vedtaget i Folketinget den 5. november 2002.

(Kort bemærkning).

Martin Lidegaard (RV):

Det Radikale Venstre var meget aktiv i udformningen af den vedtagelse, og den står vi hundrede procent bag. Jeg er meget glad for den store interesse fra Dansk Folkeparti om det radikale forslag til afvikling af landbrugsstøtte. Det ligger på vores hjemmeside, og vi har år for år anvist, hvordan det kan gøres.

Siden vi lavede vores forslag, som ligger til grund for vedtagelsen af 5. november, hvor vi jo går ind og siger sammen med regeringen og Dansk Folkeparti, at først skal vi tage fat på eksportstøtten, fordi det er den mest skadelige over for ulandene, derefter kan vi tage fat på den egentlige produktionsstøtte og dernedefter, siden da er der faktisk kommet en del forskning bl.a. fra Fødevarerøkonomisk Institut, der lige har afsluttet deres 2-årige projekt, som viser, at måske er det allermest skadelig over for ulandene faktisk toldbarriererne, og måske skulle man i virkeligheden starte med dem, og så derefter tage fat på eksportstøtten og produktionsstøtten. Der kan man jo diskutere, i hvilken rækkefølge det skal være, men vores helt simple model er: Først afkobler vi, så skærer vi ned. Afkobling mener vi vi kan gøre ret hurtigt, den er vi i fuld gang med, og så mener vi, at man kan skære ned over en f.eks. 10-årig periode.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Keld Albrechtsen som ordfører.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, det var ærgerligt, at der var så relativt få af Folketingets medlemmer, der deltog i verdenshandelstopmødet i Cancún i Mexico i september. For hvis man havde deltaget der, ville man vide, at det gigantiske fupnummer, som nu iscenesættes af USA og EU med henblik på at få ulandene til at tro, at vi er ved at afvikle vores landbrugsstøtte, hopper regeringerne i Mexico, i Brasilien, i Indien, i Afrika altså ikke på. Det er altså ikke længere sådan her i verden, at hvad vi kommer og dikterer fra Europa og USA, vil ulandene bare tage til efterretning og lydigt og underdanigt bøje sig for.

Derfor afsluttede den mexicanske formand for handelsforhandlingerne i september konferencen med en meddelelse om, at så kunne vi godt rejse hjem, farvel og tak.

Det gjorde vi så, men man lærte tilsyneladende hos regeringen ikke ret meget af det, der skete, for alligevel så rejser man ned og godkender en midtvejsreform med aktiv støtte, kan vi nu forstå, fra Dansk Folkeparti, som medfører, at støtten fremover fortsætter år ud og år ind praktisk talt uændret. Ja, det bizarre er, at ministeren så ydermere har udformet det sådan, at antallet af EU-støttemodtagere i Danmark i de kommende år ligefrem vil vokse, vist endda ud i det absurde, hvor man ligefrem vil kunne få støtte til

hobbyvirksomhed som f.eks. hesteavl på markerne.

I hvert fald skrev formanden for Landbrugsraadet, Peter Gæmelke, i Landbrugsavisen den 19. marts 2004:

Det er samtidig vigtigt at huske, at totalt set mister vi ikke penge ved reformen, i hvert fald ikke støttekrone.

Det er landbrugets formand, der siger det rent ud, som det er. Støtten kører bare videre, men man kalder det noget andet. Det var derfor, Enhedslisten ikke ville give mandat, og det er derfor, Enhedslisten ikke støtter den EU-landbrugspolitik, som føres i øjeblikket.

Kl. 14.55

Så vil jeg også berøre spørgsmålet om artikel 69, for jeg forstår simpelt hen ikke – og det vil jeg godt spørge ministeren om – hvorfor ministeren ikke vil vise imødekommenhed over for en opposition i Folketinget, der siger til ministeren: Ministeren kan få hele Folketingets opbakning, hvis ministeren vil kæmpe som en løve for at få ændret den artikel 69 – hvis vi antager, at ministerens fortolkning er korrekt – således at den kan bruges fornuftigt, i stedet for bare at kapitulere og sige: Nå ja, men der er ingen lande i EU, der synes, det er fornuftigt.

Men er EU indrettet sådan, at hvis samtlige lande mener, at det, man har lavet, er noget kludder, så må man konstatere, at det bare ikke kan laves om? Hvis det er tilfældet, så vil jeg sige, at så er EU overordentlig demokratisk!

Alle er utilfredse, der er ingen, der vil bruge det, der er ingen, der mener, det er godt, alligevel meddeler ministeren Folketinget, at det ikke kan laves om.

Det kan simpelt hen ikke være rigtigt. Hvis det er rigtigt, så er selv mine værste forestillinger om EU's indretning langt overgået af virkeligheden. Men det kan jo heller ikke være rigtigt.

Derfor må ministeren da tage ned og samle sine kolleger, også den britiske kollega, som var den, der foreslog det her – ministeren har oplyst, at det var den britiske kollega, der foreslog ordningen, og som nu mener, at den er så dårlig, at man ikke vil bruge den i Storbritannien. Jamen, det kan da ikke være konklusionen på den debat. Så må det laves om, for ministeren er vel enig med mig i, at vi står og skal lave et stort vandmiljøplanprojekt, som vi har brug for at kunne putte disse penge i; ellers kan vi jo ikke løse vandmiljøproblemerne, vi skal jo finansiere det. Der skal vi have disse penge ind. Vi skal

kunne bruge dem til naturpleje, til f.eks. at skabe natur.

Med en hensigtsmæssig fortolkning af bestemmelserne tror jeg såmænd nok, at vi ville slippe af sted med det, vi kan da bare gå i gang og så se, om Kommissionen virkelig vil komme og kræve pengene tilbage.

Men der savnes initiativ og mod og handlekraft fra regeringen i denne her sag og ikke passivitet. Jeg vil i hvert fald spørge ministeren i den her debat, om ikke vi kunne få lidt mere drøn på.

(Kort bemærkning).

Henrik Vestergaard (V):

Nu har jeg jo deltaget i Cancún i Mexico, og det er ikke korrekt, når hr. Keld Albrechtsen fremstiller det, som om EU og USA var dem, der ikke ville have en aftale.

Jeg bestrider ikke, at der er mange, der har en dagsorden, der hedder, at vi ikke skal have trappet landbrugsstøtten for langt ned, men de 77 lande, de fattigste lande, især de afrikanske, vil jo heller ikke have de her liberaliseringer, fordi de så mister værdien af nogle af de særlige markedsadgangsbetingelser, de har. Der er faktisk afrikanske lande, der rejser rundt i Europa lige i øjeblikket stadig væk med den dagsorden. Så der er for mange i den her verden, der ikke ønsker de her liberaliseringer.

Når man så kritiserer EU's udspil til en landbrugsreform, så er det vel korrekt at sige, at den lige præcis holder sig inden for enhver af de rammer, der kom udspil om i Cancún i Mexico i WTO, og at flytning af midler – trods alt – fra det, der hed den blå boks, til den grønne boks, er mindre markedsforvridende, så vi får en større markedsorientering.

Det kan godt være, at vi ikke er kommet langt nok, men vi er da bestemt på den rette vej.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne give hr. Henrik Vestergaard den uforbeholdne anerkendelse, dels at han faktisk tog med til Cancún, dels at han i Cancún faktisk arbejdede for, at Danmark skulle prøve at bevæge EU til at komme med et udspil om afvikling.

Det har jeg forstået at hr. Henrik Vestergaard så har fulgt op senere på et landsmøde i partiet Venstre, og i hvilket omfang det så var fyldt med succes, er vistnok diskutabelt, men hr. Henrik Vestergaards egen personlige vilje til at forfølge denne her sag kan ikke anfægtes. Hans partis

vilje er så en helt anden sag. For slet ikke at tale om regeringens vilje.

Men kendsgerningen var jo, at EU ikke ville bevæge sig, og det ville den mexicanske regering naturligvis ikke acceptere. Det skulle den efter min mening heller ikke acceptere.

(Kort bemærkning).

Henrik Vestergaard (V):

Jo, men er det ikke korrekt, at denne her CAP-reform ligger inden for rammerne af de WTO-udspil, der var, selv i Cancún, selv om de så ikke blev til noget? Og er det ikke korrekt, at når vi går væk fra den direkte produktionsstøtte til trods alt en mere bred og underliggende støtte, så er der mere markedsorientering og mere fokus på at producere de varer, som markederne efterspørger?

Kl. 15.00

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det er desværre ikke korrekt. Situationen var den, at for at forhandlingerne kunne komme ud af stedet, skulle EU komme med et nyt udspil. Det var det, der var forudsætningen for at få det i gang. Det ville EU ikke. Hr. Henrik Vestergaard ville på det tidspunkt godt; det er det, jeg roser ham for. Men EU ville ikke. EU kom ikke med et nyt udspil, der kunne sætte bevægelse i tingene, og ulandene var altså ikke imponeret af, at man roterede den samme støtte rundt i forskellige bokse.

Man ville se et egentligt aftrækningsudspil fra EU og fra USA, og det fik man ikke. Derfor kom der ingen forhandlinger, og derfor måtte den mexicanske regering sende os hjem uden resultat af den konference, og det var alene EU's og USA's skyld. Sådan er de nøgne kendsgerninger, og det tror jeg heller ikke hr. Henrik Vestergaard, som jo netop var dybt inde i sagerne, kan bestride.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Nu er det måske lidt omsonst at diskutere med hr. Keld Albrechtsen, for jeg erindrer ikke så mange gange, at hr. Keld Albrechtsen har stemt ja til noget, der skal gives mandat til i EU, måske kun til mere åbenhed. Der har han altid sagt ja.

Men hvis nu vi forestiller os, at artikel 69 havde været inde i den landbrugsreform her, mandatafgivning og det hele, havde hr. Keld Al-

brechtsen så sagt ja til, at ministeren skulle være rejst ned og forhandlet dette? Ja eller nej.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg forstår det slet ikke. Nu har hr. Jens Kirk jo ofte deltaget i Europaudvalgets møder. Det ved jeg ved selvsyn. Og jeg ved, at han lytter til mandatgivningen. Derfor ved hr. Jens Kirk også, at jeg har givet mandat til utallige sager. Ja selv udvidelsen af EU har jeg givet mandat til; jeg har givet mandat til optagelsen af Tyrkiet i EU. Det ved jeg ikke om hr. Jens Kirk også gør. Så det kan vi godt tage en lang diskussion om.

Selvfølge vil jeg være med til at give ministeren et mandat, hvis der havde været en drøftelse, og ministeren var kommet med en præcis dansk forhandlingsposition, der f.eks. gik ud på at gøre det muligt for EU at få genoptaget verdenshandelsforhandlingerne ved at komme ulandene i møde. Men det er jo så en forudsætning, at ministeren overhovedet havde orket at deltage i en drøftelse med samtlige partier om det, ministeren havde nogle separate forhandlinger med Dansk Folkeparti om. Hvorfor skulle jeg så have sagt nej til et mandat? Det ville da have været helt forkuldret af mig, og jeg er en praktisk mand i politik, lidt for praktisk ville nogle måske sige efterhånden, men o.k.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Hvis nu ministeren var gået ind på det, som hr. Keld Albrechtsen stiller op som en betingelse for at kunne give et mandat, havde ministeren så overhovedet haft manøvrerum nede i EU, når der skulle forhandles?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg tror, at ministeren i den situation var kommet på en vanskelig opgave. Men når man står over for et vanskeligt problem, så får man et vanskeligt mandat, og så kræver det en ekstra indsats, og det er jeg ikke i tvivl om at ministeren naturligvis loyalt ville have forsøgt på, for vi kunne have gjort det bedre. Vi kunne have stillet nogle krav.

Om vi så kunne være kommet igennem med dem, er jo så det næste. Jeg ville ikke engang på forhånd have krævet en garanti for, at ministeren kunne komme hjem og sige, at det lykkedes. Men jeg ville unægtelig have krævet, at ministeren gjorde forsøget. Hvis ministeren så efterføl-

gende kunne dokumentere, at ingen andre lande ville lytte til det, javel, så var det jo det.

Men vi er da nødt til at være enige om, at for at opnå resultater må man gå ud og kæmpe for dem. Og hvis ministeren nu – det kan hr. Jens Kirk jo også tage stilling til – vil gå ned og kæmpe for artikel 69 og får ændret den fortolkning, den dystre fortolkning, ministeren har fremlagt her i dag, så vil jeg da gerne helt og holdent stå bag det.

Kl. 15.05

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Det er mest et forståelsesspørgsmål. Måske er hr. Keld Albrechtsen og undertegnede enige i, at CAP-reformen eller midtvejsevalueringen blev fremsat i sommeren 2002, det er altså en proces, der har været i gang i flere år efterhånden, længe før WTO-forhandlingerne startede, reformen er mere vidtgående end det, der lægges op til i WTO.

Hvad er det så for en kritik, hr. Keld Albrechtsen lægger op til med, at vi er bagstræberiske osv.? Rent faktisk går det forslag, der er, længere end det, der blev lagt op til, at man skulle i WTO. Hvorfor vil hr. Keld Albrechtsen så ikke være med? Kun fordi der er en artikel 69, sådan en lille protektionistisk artikel 69, som hr. Keld Albrechtsen sådan kæmper imod. Er det ikke bare, fordi hr. Keld Albrechtsen har fundet noget, han kan være imod?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg bliver nødt til at sige, at der er en historisk erindringsforskydning i det, hr. Kofoed oplyser.

Det var faktisk sådan, at hovedretningslinjerne i midtvejsreformen blev tilrettelagt før verdenshandelsestopmødet i Cancún i september. Og alle, der havde forstand på de sager på det tidspunkt, var godt klar over, at det, man havde aftalt, ikke var tilstrækkeligt til at kunne løfte forhandlingerne i gang i Cancún. Derfor gik det desværre også helt forudsigeligt, som det måtte gå, når man ikke havde noget med fra EU's side at tilbyde ulandene.

Sådan var forløbet desværre, og det var netop, fordi det mandat, som blev givet til Europa-Kommissionen under forhandlingerne i Cancún, var baseret på de hovedretningslinjer, der var aftalt i midtvejsreformen. Sådan er det triste billede, det kan ministeren jo uddybe, men sådan var altså forløbet. Det håber jeg så man kan få lavet

om, men forudsætningen for, at man kan få lavet det om, er, at man ikke bare bevidstløst fortsætter med de samme kolossale støttebeløb, som der nu er lagt op til.

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Nu er det jo ikke WTO, vi drøfter her, men rent faktisk CAP-reformen eller EU's landbrugsreform.

Det, jeg sådan set ville have hr. Keld Albrechtsen til at indrømme, men det er sikkert helt umuligt, var, at vi i Europa har haft en meget lang proces i forbindelse med EU's landbrugsreform, den har været i gang i 2½ år, og den er blevet meget mere vidtrækkende end det, man lægger op til i WTO, den er meget mere vidtrækkende end det, mange af Folketingets partier har lagt op til, men så finder man lige en artikel 69, som ingen sådan set vil bruge, men den hæfter man sig ved i Danmark.

Er det ikke bare for at være imod, fordi der er flere partier, der har sat sig selv uden for indflydelse på et kritisk, uheldigt tidspunkt?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu forstår jeg ikke, hvad der ligger i, at jeg skulle være imod. Jeg har faktisk sagt, at jeg var tilhænger af, jeg var for, at vi skal bruge artikel 69, fordi den nu engang er der. Ja, jeg er imod regeringens forslag til vedtagelse, men det er, fordi jeg er for, at vi bruger artikel 69 fornuftigt og de penge, der ligger deri, når de nu engang er blevet afsat.

Jeg har ikke haft noget at gøre med, at de penge er blevet afsat, men nu er de engang blevet afsat, og hvis ikke vi bruger dem, går de bare tilbage i EU's kasse, og det er da meningsløst, når vi nu kan bruge dem. Vi står jo ved et vandmiljøplanprojekt, som vi skal have i gang af hensyn til at skabe balance i Danmarks natur, og her ligger nogle penge, som vi under alle omstændigheder er tvunget til at bruge.

Ja, vi kan også føre dem over i en eller anden anden meningsløs støtteordning, som hr. Kirk og hr. Kofoed har opfundet, som de vist kalder landdistriktsstøtte, og bruge dem på anden vis, som ikke har den gavnlige virkning på miljøet. Det synes jeg ikke er fornuftigt. Jeg ville da hellere bruge dem fornuftigt til vandmiljø og ordentlige ting i stedet for at smide pengene ud ad vinduet, når vi nu alligevel bliver tvunget til at bruge pengene.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Tak til hr. Keld Albrechtsen, og så er det hr. Mogens Nørgård Pedersen.

Mogens Nørgård Pedersen (KD):

Ja, indimellem kan det gå sådan ved de her forespørgselsdebatter, som jeg i øvrigt mener er interessante nok, at man må sige, at så kan der vist ikke koges mere suppe på den høne.

Alligevel synes jeg, at det er utrolig vigtigt, at vi fortsat holder fokus på det, som er temaet for forespørgslen i dag, og som vi jo selv har været med til at rejse, nemlig landbrugsstøtten og landbrugsstøtteordningerne. Det er klart, at det også er på den måde, vi skal se denne her forespørgselsdebat, nemlig som forlængelse af den debat, der var i november 2002.

Kl. 15.10

Som sagt er det vigtigt, at vi fortsat har fokus på området også af hensyn til ulandene og den udvikling, der i øvrigt sker i verden omkring os, for det er jo sådan, at støtten er med til at styre. Uanset hvordan støtten gives, er den på en eller anden måde med til at styre.

Derfor vil jeg også gerne tilkendegive, at nu når vi har den her såkaldte hybridmodel, som vi skal agere under i Danmark, jamen så støtter vi Kristendemokrater naturligvis den, fordi vi mener, at det er vigtigt, at støtten bliver lagt fra produktion og over på antal hektar eller areal.

Men det bortforklarer jo ikke, at det også er vigtigt, at der er andre styringsmodeller eller styringsparametre. Vi er nemlig lidt bange for, at det bliver sådan, at det bare er enten-eller, så vil det også få slagside på den måde, som man giver støtte på.

Vi er af den holdning, at støtten skal afvikles, og der kan man så diskutere, over hvor lang tid det skal være, og dermed også hvor hurtigt det skal gå. Indtil videre går det jo ikke voldsomt hurtigt, og det er også derfor, at vi naturligvis støtter det forslag til vedtagelse, som vi er medforslagsstillere på, fordi vi siger, at det kunne være en fordel, hvis vi brugte nogle af de midler til noget målrettet og til gode initiativer, som jo ikke kommer landbruget til skade, men nærmest kommer landbruget til gode, nemlig ved at forbedre kvalitet og markedsføring af landbrugsprodukter. Det er derfor, vi ser mulighederne i at bruge artikel 69.

At den så ikke er god nok eller burde afskaffes, eller hvad nu man kan finde på at sige – den debat kunne vi godt gå ind i, og den forhandling går vi også gerne ind i – men når vi har en ord-

ning, som er mulig at bruge, så synes vi også, at vi skal gøre brug af den. Derudover skal vi arbejde på at forbedre artikel 69, sådan at den måske også rundtomkring i Europa kunne føre til større anvendelse.

Det modsatte er jo, at så kunne den lige så godt afskaffes, hvad vi umiddelbart ikke kan gå ind for.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Jeg skal ikke bruge så meget af hr. Mogens Nørgård Pedersens tid, men trods alt lidt.

Det lyder næsten, som om de 750 mio. kr., vi snakker om, er nogle helt nye penge, og hvis vi tog dem væk fra landbruget, så gjorde det ingen skade som sådan. Er det ikke en ret stor procentdel af de øjeblikkelige indtægter i grunden, der er i jordbrugs erhvervene, hvis man lige pludselig tog dem væk? Det vil jeg gerne spørge hr. Mogens Nørgård Pedersen om.

(Kort bemærkning).

Mogens Nørgård Pedersen (KD):

Jeg er fuldstændig enig i, at det ikke er nye penge, hvilket da også er blevet bekræftet op til flere gange under debatten. Det er heller ikke min opfattelse, at de 750 mio. kr. skal tages væk fra landbruget, for der er jo masser af muligheder for at føre dem målrettet tilbage til nogle ting, som kunne blive valgt, som er til gavn for landbruget. Så det er jo ikke sådan, at jeg siger, at nu har vi så 750 mio. kr. til natur.

For mig der hænger det også sammen. Det kan godt være en fordel både for landbruget og for naturen, og det er det, jeg gerne vil være med til.

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Sidste år tjente dansk landbrug 750 mio. kr. Det er meget lidt, når man tænker på, hvor stort et erhverv det er; det er faktisk ingenting, det er meget få penge, og det er de penge, de danske landmænd lever af.

Nu vil hr. Mogens Nørgård Pedersen tage 750 mio. kr. ud af dansk landbrug og sige, at de skal bruges til natur osv. 750 minus 750, er hr. Mogens Nørgård Pedersen og jeg ikke enig om, at det giver 0?

Hvad skal den danske landmand hjemme i hr. Mogens Nørgård Pedersens vælgerområde leve af, når man tager den lille fortjeneste, landmanden har, væk fra landmanden?

(Kort bemærkning).

Mogens Nørgård Pedersen (KD):

Nej, det er jeg ikke enig med hr. Thor Gunnar Kofoed i, og det var netop det, jeg understregede i mit svar til hr. Jens Kirk, at det ikke er et spørgsmål om at tage fra nogle og give til andre.

Det er et spørgsmål om at tage nogle af de støttemidler, som er beregnet til landbruget, og give tilbage til landbruget, blot på den anden måde, end det vil ske, hvis det er sådan, at vi binder den op på jorden.

Kl. 15.15

(Kort bemærkning).

Thor Gunnar Kofoed (V):

Jamen det er jo sådan, at hvis man tager 750 mio. kr. fra landbruget, kan vi vel ikke komme væk fra, at man tager pengene fra landmanden og tager 10 pct. af støttemidlerne. De 10 pct. svarer sådan set til det, landmanden tidligere har levet af, det, han har købt mad eller tøj til børnene for, og det er de penge, hr. Mogens Nørgård Pedersen nu vil bruge til investeringer af politisk bestemt karakter.

(Kort bemærkning).

Mogens Nørgård Pedersen (KD):

Hvis hr. Thor Gunnar Kofoed gør sig den ulejlighed at læse det forslag til vedtagelse, som partierne bag forespørgslen har fremsat, står der faktisk i den sidste linje, at der skal ydes en tillægsbetaling til landmændene i de berørte sektorer. For os er det et spørgsmål om, at omfordelingen målrettes de steder, hvor de 10 pct. kan gøre gavn for miljøet, for naturen og i særdeleshed for landbruget.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Tak til hr. Mogens Nørgård Pedersen, og så er det fødevareministeren.

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Tak fordi jeg får lejlighed til at kommentere nogle af indlæggene.

Til i hvert fald to-tre af ordførerne må jeg sige, at jeg synes egentlig, det er lidt ærgerligt, at hele diskussionen om den fremtidige europæiske landbrugspolitik i virkeligheden mere eller mindre er gået op i procedurer. Jeg troede, vi skulle diskutere, hvilke ønsker de partier, der har rejst forespørgslen, har til indholdet af en fremtidig landbrugsreform, men det har jeg fuldstændig manglet. Det kan godt skyldes, at nogle ærgrer sig over, at de ikke har været med i forhandlin-

gerne, og at det er derfor, vi står her i dag, og derfor havde jeg sådan set også set frem til, at vi fik en substansdiskussion frem for en bevidstløs proceduredebat.

Jeg er glad for at få lejlighed til vende tilbage til nogle af de elementer, jeg ikke kunne nå at omtale i mit første indlæg. Bl.a. har hele diskussionen om artikel 69 fyldt fantastisk meget, og det andet område, som har fyldt mest, har været diskussionen om vedligeholdelse af græsmarker i det åbne land. Spørgsmålet om den regionale hybridmodel, vi har valgt, har der til gengæld overhovedet ikke været nogen diskussion om, og jeg må konkludere, at grunden er, at partiernes ordførere ikke har kunnet finde på noget, der er bedre. Det er altså åbenbart den bedste model, og inden Europaudvalgets møde, hvor mandatet skulle gives, havde vi jo også lejlighed til at foretage nogle politiske sonderinger om indholdet af mandatet, altså hvad det i givet fald skulle indeholde. Jeg må sige, at jeg opfattede det helt klart som en melding fra de partier, vi sonderede hos, at man overhovedet ikke var interesseret i at bidrage til mandatet uanset indholdet, og det synes jeg måske også debatten i dag bærer præg af.

Fru Ritt Bjerregaard siger, at reformen er blevet til i samarbejde med Dansk Landbrug. Det er selvfølgelig for at få det til at lyde odiøst, at det skulle være pennene på Axelborg, der har skrevet den danske implementering af reformmulighederne, men sagen er jo den, at det ville være fuldstændig utænkeligt og vanvittigt utopisk, hvis Dansk Landbrug ikke havde henvendt sig og i øvrigt havde ønsket at deltage i diskussionen om udformningen af erhvervets fremtidige forhold. Sådan er det da med alle andre erhverv: De går i dialog med ministerierne i en situation, hvor der skal træffes nogle beslutninger, der får vidtrækkende konsekvenser for erhvervene. Jeg tror, at både landbruget og Danmarks Fiskeriforening ville være blevet mildest talt forbavset, hvis de vandtætte skotter var gået ned ovre i Holbergsgade 2. Det ville i hvert fald være i fuldstændig modstrid med den tradition, der har været for dialog mellem ministeriet og de organisationer, som ministeriet har til opgave at varetage forholdene for – dette bare sagt for en ordens skyld.

Kl. 15.20

Nogle bemærkninger om artikel 69: Jeg vil godt understrege, og jeg er også sikker på, at ordførerne og måske også Fødevareudvalgets medlemmer har kunnet konstatere det af den

brevveksling, vi har haft, og af de svar, vi har givet om artikel 69, at det har ligget mig på sinde at sondere mulighederne for, at den kan anvendes, fordi den som udgangspunkt er meget, meget lidt fleksibel. Jeg har senest i en besvarelse til udvalget for 4 dage siden givet det udsagn, at vi var på vej til at kunne nå en løsning med Kommissionen, men jeg må erkende, at i forgårs blev vi gjort bekendt med, at vi endnu en gang var hældt ned af brættet. Men jeg har altså kæmpet som en løve og har ikke siddet på hænderne i denne sag – dette måske især sagt til hr. Keld Albrechtsen, som jeg tror brugte det udtryk.

I forbindelse med det udspil, som en række partier er kommet med om vandmiljøplan III, har vi selvfølgelig prøvet at vurdere mulighederne for at anvende artikel 69, og jeg vil godt lige skitsere nogle af de elementer, der blokerer for, at man kan anvende artikel 69 her.

For det første skal pengene anvendes inden for den sektor, som de opkræves eller tilbageholdes i. Hvis vi f.eks. ville omlægge kvægbedrifter til økologi, kunne vi kun tage støtten eller reducere støtten i den sektor, og hvis man ønskede at målrette en indsats i en særlig region i Danmark, kunne man kun tilbageholde støtten i den region, hvor indsatsen efterfølgende skulle finde sted. Hvis det f.eks. skulle vedrøre græsningsmuligheder for kvægsektoren i særlige oplande i forbindelse med vandmiljøplan III, kunne man kun tage pengene fra landmændene i de områder. Pengene kunne også udelukkende ydes til landmænd, og det er frivilligt, om landmændene vil søge om at modtage dem.

For det andet blokerer en eventuel anvendelse af artikel 69 samtidig for anvendelse af landdistriktspolitikken. Når vi ser på landdistriktspolitikken – og nu vil jeg godt anskue den i relation til økologi – har vi faktisk en vældig fleksibel landdistriktspolitik, hvor der er muligheder for at skifte mellem forskellige modeller, og det giver artikel 69 heller ikke mulighed for.

Som nogle af ordførerne har nævnt, er vi i den situation, at hvis vi f.eks. afsætter 5 pct. af støtten til økologi, og der ikke er efterspørgsel fra landmændene for at udnytte muligheden, skal pengene tilbage til EU. Den situation står vi slet ikke i med landdistriktspolitikken, hvor vi da har mulighed for at akkumulere pengene, hvis vi f.eks. ikke har brugt dem inden for 1 år. Med artikel 69 er vi i den situation, at pengene skal anvendes i det år, hvor de tilvejebringes, og hvis de ikke bliver det, skal de sendes tilbage. I hvert fald med den udformning, artikel 69 har i

dag, er den efter min mening et meget ringe alternativ til landdistriktspolitikken, hvor der, som jeg nævnte tidligere, bliver akkumuleret 245 mio. kr. i det fulde indfasningsår af modulationen.

Fru Ritt Bjerregaard var lidt inde på muligheden for at få afgræsset nogle arealer. Så vidt vi kan se det, vil det være muligt, hvis vi tager 10 pct. af støtten fra kvægavlerne, men om det kun skal være fra kødkvægs- eller også fra malkekvægsbesætninger kan vi ikke vurdere nøjagtigt på nuværende tidspunkt. Hvis vi forestiller os, at der var 100 mio. kr. til rådighed fra landmændene i nogle områder, hvor man ønskede afgræsning, altså kun fra landmændene i de pågældende områder – det ville formodentlig være dem, der ligger på den anden side af højderyggen – ville det formodentlig være muligt. Men hvis der ikke bliver lagt billet ind på dem, vil pengene være tabt.

Kl. 15.25

I øvrigt kan man godt være bekymret for, om der er kvæg nok til at foretage afgræsning. Jeg tror, det var hr. Christian H. Hansen, der sagde, at oksekødproduktionen givetvis vil falde på grund af en sådan reform. Det er der heller ikke nogen tvivl om, og derfor kan vi godt forudse, at antallet af ammekøer formodentlig vil være dalende. Men der er stadig 700.000 stykker kvæg, hvoraf en relativt stor del er kvier, som vil kunne afgræsse, og i forbindelse med hele afgræsningsdiskussionen skal jeg erindre om, at allerede i dag har vi jo MVJ-ordningerne, som bliver meget, meget flittigt brugt.

Hr. Kristen Touborg sagde, at hele beslutningen burde tages op til revision. Nu er det jo sådan, at det er ethvert partis og enhver ministers ret og mulighed at bruge det flertal, som på et tidspunkt har stået bag en beslutning, så den situation er jeg ikke overbevist om at vi vil komme i.

Jeg mener også, at man med CAP-reformen tilgodeser natur og miljø, som hr. Kristen Touborg også efterlyser. Bl.a. har vi med den fordeling af betalingsrettighederne, som er besluttet, valgt at give midler til græs, både græs i omdrift og vedvarende græs, med henholdsvis det samme beløb som til korn til græs i omdrift og 500 kr. til vedvarende græs. Det vil helt klart betyde, at der vil være nogle, som får en fordel af implementeringen af reformen, bl.a. økologerne, som jo i deres driftsform traditionelt har et større græsareal end f.eks. dem, der har en stor majsproduktion. Vi har lavet nogle beregninger, som

viser, at økologerne formodentlig vil få gennemsnitlig 50.000 kr. mere i støtte i forhold til tidligere.

Hr. Martin Lidegaard siger, at vi ikke har været ambitiøse nok. Jeg tror nu ikke, der var noget galt med de danske ambitioner, og vi måtte også erkende, at vi ikke kom så langt, som vi havde ønsket, i de forhandlinger, vi førte om CAP-reformen, men jeg synes, at det resultat, vi er kommet frem til, i hvert fald er et skridt i den rigtige retning.

Til hr. Keld Albrechtsen: Vi kom jo som sædvanlig vidt omkring i diskussioner om flytning fra den ene boks til den anden, ulandene, tredjelande og LDC-landenes muligheder i forhandlingerne i Cancún. Jeg kan se, at lampen lyser, så det vil nok føre for vidt at komme ind på det, men jeg synes i hvert fald, det er tankevækkende, at jeg i går havde besøg af Malawis handels- og industriminister, som er på rundrejse i Europa for at bede os om ikke at være så reformivrige, når det gælder reform af sukkersektoren. Der er også kommet en henvendelse fra LDC-landene, og jeg skal sørge for, at udvalget får papirerne oversendt. Der er altså forskellige nuancer i de afrikanske landes iver efter liberalisering.

Jeg tror, jeg vil tillade mig at lade vandmiljøplanprojektet ligge til i morgen tidlig, hvor vi får lejlighed til at diskutere det område.

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Der er selvfølgelig ikke noget at sige til, at ministeren ikke synes, det er rart at diskutere procedurer, når denne sag har været kørt så totalt lukket, som den har, og ministeren overhovedet ikke på noget tidspunkt har lagt op til en åben debat.

Det, jeg godt vil spørge om, har forbindelse med en meget interessant bemærkning fra hr. Christian H. Hansen. Det drejer sig om mandat-afgivningen i Europaudvalget, hvor hr. Keld Albrechtsen undrede sig over, at hr. Christian H. Hansen havde givet ministeren et blankt mandat til at forhandle.

Hr. Christian H. Hansen sagde: Jamen man kan jo heller ikke vide, om Dansk Folkeparti har givet ministeren en lille seddel med i lommen til forhandlingen. Det ville jo være en meget speciel procedure over for Europaudvalget, og derfor vil jeg godt høre lidt om den lille seddel.

Kl. 15.30

(Kort bemærkning).

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Hvis det skulle være fremgået af min fremtoning, at jeg ikke skulle synes, det var rart at diskutere, så må det bero på en misforståelse. Jeg synes da, det har været udmærket, at vi har haft lejlighed til at diskutere CAP-reform, og jeg har kun beklaget, at det er blevet procedure i stedet for substans. Det var jo det, jeg fornemmede, at de partier, der ikke ville give mandatet i Europaudvalget, havde et behov for at få diskuteret substans, nemlig hvad CAP-reformen indeholder, hvad den betyder, og hvilke andre muligheder vi så kunne have haft. Det synes jeg kunne have været interessant.

Nu er det jo sådan, at jeg ikke har oplevet, at jeg har fået et blankt mandat i Europaudvalget. Jeg må indrømme, at jeg somme tider synes, at de mandater, jeg får, er relativt begrænsende for mine muligheder for at agere efterfølgende. Det var jo heller ikke tilfældet, vil jeg sige til fru Ritt Bjerregaard, at jeg fik et blankt mandat i Europaudvalget. Jeg er sikker på, at også Socialdemokratiets ordfører vil have en erindring om, hvad vi diskuterede. Bl.a. var der jo en diskussion om betalingsrettighedernes tilhørsforhold, og det var måske der, vandene skiltes. Sådan husker jeg diskussionen.

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Jeg kan helt bekræfte, at der var den diskussion i Europaudvalget. Det, der undrede os her, var, at hr. Christian H. Hansen bare sagde, at Dansk Folkeparti altid gerne ville give ministeren et mandat.

Jeg fik ikke noget svar på det spørgsmål, jeg stillede, om den lille seddel, som hr. Christian H. Hansen mente, det var nødvendigt at give ministeren med i lommen for at forhandle, hvilket jeg finder er en meget besynderlig procedure, hvis og såfremt det var tilfældet. Derfor spurgte jeg ministeren, om ministeren fik en lille seddel, og hvis ministeren fik det, hvad der stod på den seddel?

(Kort bemærkning).

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Nu er sagen jo den, og det er jeg sikker på, at ordføreren også har en erindring om, at turen til Bruxelles ligger umiddelbart efter europaudvalgsmøderne, og jeg har haft lejlighed til efterfølgende at diskutere indholdet i det kompromis, vi fik forhandlet på plads i Bruxelles om-

kring CAP-reformen med det parti, som også var parat til at give mig et forhandlingsmandat i Europaudvalget.

(Kort bemærkning).

Martin Lidegaard (RV):

Det er jo rigtigt, som ministeren siger, at vi er mange, der godt kunne have ønsket os, at man var kommet længere end den nuværende CAP-reform. Det er også derfor, den meget positive ordlyd i regeringspartierne og Dansk Folkepartis forslag til vedtagelse godt kan undre lidt, for så stor tilfredshed er der måske heller ikke grund til. Det er et skridt i den rigtige retning, men jeg kan høre på ministeren, at vi er enige om, at det kun er et skridt.

Mit spørgsmål til ministeren er sådan set også det, jeg stillede fra talerstolen, nemlig om ministeren helt har opgivet brugen af artikel 69. Om ministeren har smækket låget på kisten i og besluttet sig for, at det bliver for svær en kamp at kæmpe dernede, det er for ufleksibelt, så der skal ikke sættes så meget som en krone af den nye støtte af til de her formål.

(Kort bemærkning).

Fødevarerministeren (Mariann Fischer Boel):

Hr. Martin Lidegaard og jeg er jo ikke uenige om, at den reform af den europæiske landbrugs-politik blev det, vi så kunne blive enige om i EU, vel vidende at der er meget, meget store forskelle på ønsker om liberalisering i ministerkredsen. Det får vi måske også lejlighed til at diskutere på det næste punkt på dagsordenen.

Derfor var det et kompromis, hvor vi gerne ville være gået længere. Men jeg synes da også, vi kan glæde os over, at vi i Danmark har valgt en afkobling på stort set det maksimale af, hvad vi kunne komme frem til, dog med et hensyn til mulighederne for at få afgræsset på kvægsiden.

Med hensyn til artikel 69 er det fuldstændig rigtigt, som jeg tror, også ordføreren sagde, at der skal træffes en endelig beslutning inden den 1. august. Der skal man lægge sig definitivt fast på ud i al fremtid inden for en snæver, enkelt sektor, hvad det er, man vil gå efter, og der er så ikke, hvad skal jeg sige, fleksibilitetsmuligheder.

Vi er fortsat i diskussion med Kommissionen om elementer i artikel 69, og derfor kan jeg ikke på nuværende tidspunkt stå og sige, at jeg hverken vil eller ikke vil. Vi har stadig væk udestående spørgsmål med Kommissionen. Men jeg vil godt understrege, at det ser meget, meget besværligt ud.

(Kort bemærkning).

Martin Lidegaard (RV):

Tak for det svar. Det var jo til at forstå.

Måske en lille kommentar kunne være, at det er definitivt den 1. august, for man fraskriver sig også definitivt sin mulighed for i al fremtid at benytte den her ordning. Det synes jeg også hører med i den vurdering, man skal lave.

Men hvis vi er enige om, at det var et skridt i den rigtige retning, men at vi ønsker meget mere, så ville jeg gerne spørge ministeren, hvorfor det forslag til vedtagelse, der ligger her, så slet ikke nævner ønsket om at komme videre med en yderligere reduktion af afkobling af støtten.

Der ligger jo slet ikke i det forslag til vedtagelse, der ligger her fra regeringspartierne og Dansk Folkeparti, nogen som helst indikation af, at man i og for sig har tænkt sig at gøre mere. Man er tilfreds og tilfreds og tilfreds.

(Kort bemærkning).

Fødevarerministeren (Mariann Fischer Boel):

I den aftale, der blev lavet, det kompromis, vi nåede frem til under CAP-reformforhandlingerne, blev det indskrevet i aftalen, at man formodentlig i 2006, måske først i 2007 kommer i den situation, at man rammer loftet for landbrugsbudgettet, og at man derfor i den situation skal skære i den direkte støtte. Det står simpelt hen i aftalen.

Tidspunktet vil formodentlig være afhængig af, hvilke reformer man i øvrigt måtte beslutte sig til i Ministerrådet. Men der er truffet en beslutning, så der er ikke lukket af, om jeg så må sige, for en reduktion af den direkte støtte frem til 2015, altså i det forløb, som den næste aftaleperiode dækker.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Tak for svarene fra ministeren. Jeg har forstået det sådan, at ministeren foreslår, at vi venter med diskussion om vandmiljøplanen, til vi mødes i morgen kl. 9.30. Det er så også fair nok. Jeg ser meget frem til det møde, det bliver et meget spændende møde.

Så vil jeg godt lige vende lidt tilbage til hr. Christian H. Hansens seddel, for jeg synes ligesom fru Ritt Bjerregaard, at det trænger til at blive belyst, hvad der stod på den seddel. Det er jo ikke den sædvanlige fremgangsmåde i Europaudvalget, at mandater aftales ved hjælp af små

sedler hen over bordet, så jeg håber, at ministeren vil løfte sløret for, hvad det var, der foregik.

(Kort bemærkning).

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Jeg bliver nødt til at skuffe hr. Keld Albrechtsen. Der er ikke tale om hemmelig udveksling af dokumenter eller pålæg til mig, der ligger ud over det mandat, jeg har fået i Europaudvalget. Jeg tror, det har været en metafor, tror jeg, det hedder, som Dansk Folkepartis ordfører har betjent sig af. Det er jo klart, at jeg ikke rejser rundt i Europa med små sedler i lommen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det er da beroligende at høre. Nu antyder ministeren jo nærmest, at det var noget vrøvl, hr. Christian H. Hansen stod og sagde på talerstolen, og det kan man naturligvis heller ikke udelukke, at det var.

Men jeg synes alligevel, det har været væsentligt at have denne her lille ordveksling, også fordi jeg jo er bekendt med, at Dansk Folkepartis EU-ordfører gennem mange år, hr. Kristian Thulesen Dahl, har været en meget energisk forkæmper for fuld åbenhed og åbne døre og alt muligt i Europaudvalget. Derfor ville det jo være meget forstemmende, hvis hr. Kristian Thulesen Dahls partifælle, det går jeg ud fra, ministeren er enig i, anvendte sådanne arbejdsmetoder.

(Kort bemærkning).

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Jeg tror ikke, der er nogen uoverensstemmelse mellem min og Enhedslistens ordførers opfattelse i denne her sag.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Tak til ministeren, og så er det ordføreren for forespørgerne, fru Ritt Bjerregaard.

Ritt Bjerregaard (S):

Jeg vil godt starte med at takke for debatten. Den startede – som vi har været inde på her nogle gange – med en procedure i Europaudvalget, hvor ministeren fik et mandat, og vi har klart fået fastslået, at det var et mandat, der alene hvilede på Dansk Folkepartis stemmer. Jeg var da også glad for den sidste afklaring, der viste, at der ikke er indført en ny procedure.

Det er ikke Europaudvalget, der bestemmer, hvordan ministeren videre skal føre forhandlingerne, og derfor må jeg sige, at det er ministerens og regeringens valg og deres valg alene, at det, der nu skal gennemføres, som drejer sig om godt og vel 7 mia. kr., skal gennemføres med et meget snævert flertal her i Folketinget, at det skal gennemføres med et parti, der har gjort det til hovedsagen at være modstander af EU. Ministeren havde ikke behøvet at foretage et sådant valg. Det er et politisk valg, det er ministeren, der har bestemt, at det skal være så snævert.

Kl. 15.40

Jeg synes også, det har været godt, at vi har fået fastslået, at der var mange andre partier, der gerne havde set en anden procedure, som gerne havde set, at de 10 pct., som ville have drejet sig om ca. 740 mio. kr., var blevet brugt til en fornuftig indsats, der både var kommet landbruget, miljøet, kvaliteten og dyrevelfærden til gode.

Det ville regeringen ikke, og derfor får vi nu et resultat, der efterlader regeringen sammen med Dansk Folkeparti med noget af det mest afgørende inden for landbrugspolitikken, der kommer til at ske gennem lang tid.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Ja, der er endnu 2-3 minutter til det officielle afstemningstidspunkt i henhold til vores kutyme med, at der skal gå 7 minutter, fra der bliver ringet, så nu vil vi lege sådan nogenlunde stilleleg. Mødet bliver ikke afbrudt, men der bliver leget stilleleg, indtil den tid er nået, idet der ikke er flere, der har bedt om ordet, hvorfor forhandlingerne er afsluttet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 71 af Thor Gunnar Kofoed (V), Christian H. Hansen (DF) og Else Theill Sørensen (KF) (*se side 7486*) vedtoges med 49 stemmer (V, DF, KF og (ved en fejl) 1 KD) mod 46 (S, SF, RV, EL og KD).

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 70 af Ritt Bjerregaard (S), Kristen Touborg (SF), Martin Lidegaard (RV), Keld Albrechtsen (EL) og Mogens Nørgård Pedersen (KD) (*se side 7482*).

Hermed sluttede forespørgslen.

Kl. 15.45

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 100:

Forslag til folketingsbeslutning om, at regeringen aktivt skal arbejde for et stop for EU-støtte til bomulds- og tobaksdyrkning.

Af Jørn Jespersen (SF), Ritt Bjerregaard (S), Christian H. Hansen (DF), Martin Lidegaard (RV), Keld Albrechtsen (EL) og Mogens Nørgård Pedersen (KD).

(Fremsat 19/12 2003).

Forslaget sattes til forhandling.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Forhandlingen er åbnet. Det er fødevarerministeren, og jeg bliver nødt til at bede om, at man er betragtelig mere stille, end man er i øjeblikket, for at denne her forhandling kan give mening.

Forhandling

Fødevarerministeren (Mariann Fischer Boel):

Med beslutningsforslag nr. B 100 opfordrer Folketinget regeringen til aktivt at arbejde for, at der fremover ikke gives støtte fra EU, der er betinget af, at der specifikt dyrkes bomuld eller tobak. Det konstateres, at EU's bomuldsstøtte også efter den reduktion, som Europa-Kommissionen har foreslået, er til skade for mange fattige i den tredje verden og samtidig indebærer en stærkt miljøbelastende produktion. Det konstateres også, at EU's tobaksstøtte skader den tredje verden samtidig med, at tobak jo er sundhedsskadeligt.

Jeg kan egentlig undre mig lidt over, at partierne bag forslaget ikke har valgt at trække forslaget; det har jeg i øvrigt noteret mig i en ritzaumeddelelse, at man ville være indstillet på. Sagen er jo den, at indholdet i forslaget er fuldstændig i tråd med regeringens synspunkter, og det vil også fremgå af min gennemgang af regeringens holdning for så vidt angår både bomuld og tobak, en holdning som jeg i øvrigt gentagne gange har haft lejlighed til at fremføre både i Folketingets Fødevarerudvalg og i Europaudvalget. Derfor havde jeg måske forventet, at den rit-

zaumeddelelse, som jeg kunne henvise til, også holdt stik. Men nu er vi her så.

Som nævnt fremgår det af beslutningsforslaget, at regeringen skal arbejde aktivt for, at der ikke i fremtiden gives en støtte, der er betinget af, at der dyrkes bomuld, altså en afkobling af støtten. Forslagsstillerne anfører også, at det åbner mulighed for et særlig højt tilskud til de berørte landmænd, og efter forslagsstillerens opfattelse bør et sådant ekstra tilskud aftrappes over et antal år.

Det anføres også, at det vil lægge et vist økonomisk pres og give mulighed for omstilling i de områder, hvor der dyrkes bomuld i dag. Det er dog ikke et krav i beslutningsforslaget, at der sker en aftrapning af tilskuddet. Det er altså tilstrækkeligt, at der sker en fuld afkobling af støtten.

Så vil jeg godt sige, at regeringen faktisk er indstillet på at gå videre end det, som Kommissionen lægger op til. Det er nemlig regeringens opfattelse, at der bør ske en fuld afkobling af støtten, samtidig med at man overfører en større andel af midlerne til landdistriktspolitikken, så der kan ske en omlægning til en mere bæredygtig produktion, for der er jo ikke nogen, der er i tvivl om, at bomuld er ret ressourcekrævende. Det er også en afgrøde, der skal vandes, og det burde være muligt at finde nogle alternative afgrøder i de områder.

Jeg har som sagt tilkendegivet den holdning både herhjemme over for de implicerede udvalg og også i EU-regi ved de rundbordssamtaler, der har været i Ministerrådet.

Så vil jeg dog ikke undlade at gøre opmærksom på, at der jo er modstridende interesser i EU om det her spørgsmål. Medlemslandene har vidt forskellige holdninger afhængig af, om man er bomuldsproducent eller ej, men det har på intet tidspunkt afholdt regeringen fra at gå aktivt ind i debatten og fremføre de danske synspunkter.

Kl. 15.50

For så vidt angår tobak, så ønsker regeringen at fastholde Kommissionen på princippet om den fulde afkobling af tobaksstøtten, og at det skal ske med det samme. Også her har vi et ønske om omlægning til andre produkter. Da regeringen har den klare opfattelse, at vi ønsker fuld afkobling på det her område, er jeg også enig i Kommissionens forslag om fuld afkobling.

Nu er der jo ikke nogen, der er i tvivl om, at tobaksdyrkingen foregår i områder, hvor de har store vanskeligheder, og hvor det måske kan